

REDACȚIUNEA,
Administrație și Tipografia
Brasov, piață mare nr. 30.
TELEFON NR. 226.
Scriitori nefranțate nu se
primește.
Manuscrise nu se retrimit.
I n s e r a t e
se primește la Administrație
Brasov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf.,
Nux Augenfeld & Emerico Los-
ner Heinrich Schalke A. Op-
pel Nachf. Anton Ondrejik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmon pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicările
mai dese după tarifă și invio-
ială. — **RECLAME** pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 40.)

Nr. 219. — Anul LXX.

Brașov, Vineri 5 (18) Octombrie.

1907.

„Poftiți și aplaudați!“

In ziua de ieri s'a dat pe față invioiala economică dintre guvernul unguresc și austriac. Au tâinuit până acum punctele pactului încheiat și s'a văzut din vorbirea ministrului președinte Wekerle, ținută în ședință de ieri a camerei, că au și avut de ce să le tâinuască. Începând din primăvara anului trecut cei din coaliție au făcut mare sgomot, că au de gând să ridice vama la granița Austriei, că vor să aibă bancă independentă ungară, că nu se vor invoi nici odată de a face pe placul Austriacilor, urcând cuota anuală, ce o contribue Ungaria la cheltuele comune ale monarhiei (armată, marină, reprezentanța diplomatică, a monarhie, în afară, etc.)

Știm cu toții, că, dacă e vorba de a face gură mare, koșuthiștii sunt neîntrecuți. De astădată însă au tăcut ca pești când a vorbit Wekerle, căci ceea-ce le-a spus nu se unia nici cu iluziile, nici cu lăudăroșia lor. În loc ca ceea-ce li-s'a vestit să li-se pară o victorie, le făcea mai mult impresiunea unei bătălii pierdute. Păreau fripti și fierți independenți. Nici pomenire de bancă independentă în Ungaria, ear cuota a fost urcată cu două procente ceea-ce face câteva milioane la an. Se mai speră că guvernul coaliției va dobândi și legătura de drum de fer cu Annaberg, pe care Ungaria să-si poată exporta mai cu ușurință cerealele sale. Nimic din aceste dorințe și trebuințe nu s'a împlinit.

Am avut să neluptăm, zise Wekerle, cu greutăți de tot mari și am trebuit să facem invioiala siliți de imprejurări, căci altfel ne-am fi încurcat într'un războiu vamal cu Austria și

economia țărei ar fi fost de tot păgubită.

Tăcere și mare liniste a urmat după cuvintele ministrului. Când a ajuns însă la cuota și a mărturisit, că a trebuit guvernul să se invioiasă și la urcarea cuotei, Lengyel Zoltan a intrerupt tăcerea zicând către independenți: „Poftiți și aplaudați!“

In loc de aplauze s'a produs un sgomot surd de nemulțumire în șirul independenților. Larma devenind tot mai mare, Wekerle zise cu voce tare: „A zis mai adineaori d-l deputat Lengyel, că să aplaudați. Sa ne ierte, căci noi nu reflectăm, nici în afacerea cuotei, nici pentru cealaltă muncă a noastră, la aplauze“. Dar independenții nu s'a liniștit și Lengyel a replicat că ceea ce s'a făcut să poate numai inghiți, nu însă și tălmăci. Numai după ce s'a suspendat ședința și după ce deputații au trecut în foisoarul camerei, au început independenții să se mai desmetezească și unii au strigat: „Vrem bancă independentă!“ Când erau să se încăere, a venit Kossuth și, luând în apărare pactul încheiat de guvern, i-au rugat să fie liniștiți, căci îi va lumina pe deplin asupra stării lucrului în conferința partidului. Cu capul plecat s'a reîntors în sala de ședințe și abia a mai avut atențunea de lipsă spre a asculta cetarea proiectelor de lege, ce le-a prezentat ministrul de interne Andrassy.

Cum va fi primit pactul în provincie de către independenți vom vedea. Cei mai cuminte dintre ei vor zice: Acum nu mai e nici o deosebire între tiszaiști și kossuthiști, și unii și alții fac ce le dictează Austria. — Ear estremii lui Lengyel nu vorbesc acum decât de trădare.

'n creangă. Broaște țestoase colosale ză-
ceau în nămolul ferbinte. Iar pomii erau
plini de maimuțe și păuni.

A mers departe, departe, până la capătul pădurii; aici a zărit o grupă mare de oameni, cari munciau în silvia unui râu evacuat. Umbriu pe stânci, roiau ca furnicile. Au săpat gropi adânci în pământ, unde coborau la muncă. Cățiva dintre ei despicau cu ciocane grele stâncă; alții săpau în năsip. Cu rădăcină cu tot scoteau „kaktus“-ul și nimiciau fără cruceare ori-ce floare. Grăbieau, alergau încocicîncolo, se agrătau unul pe altul, și nici unul din ei nu era neactiv.

Din întunericul unei peșteri îi privia moartea și lăcomia. De odată începă vorba moartea:

— Sunt obosită; dă-mi a treia parte din aceștia, și fă-mi liberă calea.

Lăcomia a elătinat din cap.

— Știa-s sclavii mei — răspunse cu mândrie.

— Ce ții în mână? — întrebă moartea.

— 3 grăunțe de grâu; ce te impoartă?

— Dă-mi mie unul din ele, mize moartea, să-l sădesc în grădină; numai unul singur, și mă du.

— Nu-ți dau nimic — răspunse lăcomia, — ascunzându-și mâna în cretele hainei.

Revista politică.

După ce invioiala sau *pactul economic* dintre Austria și Ungaria a fost încheiat între ambele guverne dela Viena și dela Budapesta și s'a subscris de toți, ministrul președinte Wekerle a prezentat eri, Miercuri, căreia ungare aceste proiecte de lege. Wekerle a făcut cu acest prilej o declarație asupra cuprinsului căreia s'a fost înțeles mai dinainte cu ministrul-președintele austriac. In declarația sa ministrul-președinte Wekerle zise intre altele:

„Noul pact cuprinde față cu cel de mai înainte următoarele stipulații:

Până acum pactul a fost o *uniune*, acum este un *tratat* între ambele țări, așa că independența economică a Ungariei față cu străinătatea se validează prințăsta. Când se vor încheia în viitor tratate cu statele străine, ministrul de externe austro-ungar le va încheia astfel, ca din acele să se vadă, că tratatul nu se referă la un teritoriu unitar, ci la teritoriile a două state și că deci tratatul, ca să poată intra în vigoare, trebuie să fie subscris nu numai de ministrul de externe, ci și de reprezentanții ambelor guverne. La caz când s'ar ivi deosebiri de păreri între ambele guverne se va institui un tribunal de arbitri, compus din 5 judecători, după modelul tribunalului de arbitri din Haga.

Weberle a mai declarat că al doilea traseu al drumului ferat Oderberg se va construi până la Teschen (Silezia).

Am avut mari și deosebite dificultăți de invins în decursul tratărilor cu Austria, zise Wekerle. Țara era legată prin tratatele încheiate cu

statele străine (sub guvernul Fejervary). De altă parte stabilitatea raă porturilor economice nu era asigurată decât prin „reciprocitate“, așa că își ori-ce moment Ungaria ar fi putut să incurca într'un războiu vamal c-Austria. De aceea guvernul a fost nevoie să încheie o invioială, pe baza căreia să fie asigurată stabilitatea pe timp de zece ani (până la 1917). Totodată am avut de grije ca guvernul să aibă în anul 1917 mâna liberă.

Intr'un discurs ce a durat o oră și jumătate, Wekerle a desfășurat toate fazele și firele pactului. Când ministrul-președinte a declarat că cvota ce-o plătește Ungaria pentru cheltuielile comune va fi urcată cu două procente, s'a produs mare mișcare între independenți.

In ce privește chestiunea băncii Wekerle a cedit declarația stabilită în înțelegere de ambele guverne, din care rezultă, că atât guvernului cât și dieței ungare i-s-a păstrat deplina libertate de a decide în această chestiune după închetarea privilegiului băncii austro-ungare la 31 Decembrie 1910.

Weberle a încheiat vorbirea să zicând, că nu e cauză de descurajare, și el speră că pactul va fi spre salutea țării și a agriculturiei ei. Guvernul e pătruns de conștiință, că și-a făcut datoria și așteaptă cu liniște judecata „națiunei“.

Tot în ședință de eri a camerei a prezentat ministrul de interne Andrassy proiectele de lege privitoare la așa zisă *garanție a constituției* și adepă: proiectele asupra largirei competenței curții administrative; asupra regulării reciprocității de pensiune a funcționarilor de stat și comitatensi și asupra desființării legii Szapary.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Foi de salcă.

Lungăreț foi de salcă
Cad pe drumuri și se calcă,
Și să due și iar s'adună
Și'mi alungă voia bună.

Tot ca frunzele m'oîi duce
In vre-toamnă, sub o cruce.
Ori, de ce în lume omul
E ca frunza, nu-i ca pomul?

Brașov.

Eaterina Pitig.

Tânărul rege.

— De Oskar Wilde. —

(Fine.)

A adormit din nou Tânărul rege; a visat, iar visul i-a fost următorul: I-se părea, că trece prin o pădure mare întunecosă, în care atârnau tot felul de poame și flori frumoase, veninoase. Viperele săsăiau după el, când a trecut pe lângă ele, iar papagali minunați de diferite colori săbura săbierând din creangă.

A râs moartea la acestea; a luat apoi o ceașcă, a băgat-o în o bălteacă de apă și din ceașcă a început să se răspândească frigurile pustiuitoare: a pătruns boala în multimea de oameni și a treia parte din ei zacea moartă. Negură rece s'a lăsat și a cuprins întregul tunul.

Iar când a văzut lăcomia, că a treia parte din oameni a murit, își bătea pieptul și plângea cu jale: „Mi-ai omorât atâtia oameni, cară-te de aici. In țara Tătarilor e războiu cumplit și regii ambelor părți pe tine te doreșc. Afganii au omorât taurul negru și merg la războiu înarmati din cap până în picioare cu scuturi și coifuri de fer. Ce-i pentru tine valea asta, de voești să petreci tot aici. Pleacă de aici și nu te mai refinoarce nici când.“

— Da, — răspunse moartea, — dă-mi însă mai întâi un grăunte de grâu, pentru că altfel nu plec.

Lăcomia a dat iară din cap.

— Știa-s sclavii mei — răspunse cu mândrie.

— Ce ții în mână? — întrebă moartea.

— 3 grăunțe de grâu; ce te impoartă?

— Dă-mi mie unul din ele, mize moartea, să-l sădesc în grădină; numai unul singur, și mă du.

— Nu-ți dau nimic — răspunse lăcomia, — ascunzându-și mâna în cretele hainei.

A râs moartea într-o cenușă, a luat apoi o piatră și a aruncat-o în pădure: din tuful des de cucoane s'a ridicat în taine de flacări frigurile de (baltă) mocirlă; a pătruns în multime, și pe cine-l atingea, muria; iară farba, pe unde treceau, se vesteja.

— Da, — răspunse moartea, — dă-mi însă mai întâi un grăunte de grâu, pentru că altfel nu plec.

Lăcomia a dat iară din cap.

— Nu-ți dau nimic, — zise.

A râs moartea din nou; a luat apoi o piatră și a aruncat-o în pădure: din tuful des de cucoane s'a ridicat în taine de flacări frigurile de (baltă) mocirlă; a pătruns în multime, și pe cine-l atingea,

muria; iară farba, pe unde treceau, se vesteja.

S'a îngrozit lăcomia cumplit și presăra cenușă pe cap.

— Ești năprasnică, — strigă — ești nemiloasă, în orașul înconjurat cu ziduri

al Indiei domnește foamea, în Egypt asemenea în multe orașe, iar de pe pustie au pătruns în oraș lăcustele. Nilul nu și-a udat tărmurii; uscăciunea a prins putere peste tot. Duse la aceia, cari au lipsă de tine și dă pace sclavilor aici.“

— Da — răspunse moartea, — dar până când nu-mi dai un grăunte de grâu nu mă depărtez.

— Nu-ți dau nimic — răspunse indignată lăcomia.

A râs moartea iarăși, a fluerat printre degetele lungi și la moment a sosit o femeie plutind prin aer. Pe frunte era scris: Pestis și o ceată mare de vulturii slabii săbăruau în juru-i. Cu aripile au acoperit valea și nimeni nu rămas în viață.

Iar lăcomia vătându-se a scăpat prin pădure; moartea însă a încălcat și a trecut pe calu și mai iute ca vântul.

Din nămolul de pe fondul văii s'a ridicat bălăuri și animale scărboase cu solzi, iară șacalii veniau în fugă de-alungul năsipului sugând aerul infectat.

A plâns Tânărul rege și a întrebărat:

— Cine au fost oamenii aceștia și ce-au căutat acolo?

— Au căutat rubine pentru coroana unui rege — a răspuns un om, ce stă lângă el...

S'a cutremurat în tot corpul Tânărului rege, iar întorcându-se a zărit un om îmbrăcat ca un peregrin, ce tinea în mână o oglindă de argint.

După alegerea biroului său, *Scuپina Serbiei* a ridicat ședința și apoi seziunea a fost inchisă. Viitoarea ședință a seziunii ordinare din 1907 va fi deschisă prin ukaz regal.

*
Consiliul de miniștri francezi s'a ocupat Marți de situația în *Marc*. Generalul Drude a telegrafiat că restabilirea ordinei se urmărește cu concursul lui Marabut, care dispune de 2600 puști. Prezența amiralului Aube ne mai fiind necesară, guvernul va dispune rechemarea lui.

Viața la București.

— 2 Octombrie 1907.

Cu cât vremea trece, cu atât se pare că e mai multă confuzie în viața politică. Ziua deschiderii Parlamentului, care se apropie, trebuie să aducă cu sine rezoluții ale guvernului, cari trebuie să satisfacă toate punctele din manifestul din Martie, dat tărânimii în numele Regelui. Fie că aceste rezoluții nu se pot prezenta la data deschiderii Parlamentului sub formă de proiecte destul de largi sau de complete, fie că ele vor găsi în opoziție o desaprobație și piedecă destul de mari, într'un cas ca și în altul guvernul poartă povara răspunderii față de popor și față de lege, iar în față-i opoziția, gata să-l pună multe piedecă în acțiunea pentru reforme.

...Si e cu atât mai confuză această viață cu cât d-l Carp, care până acum avea obiceiul să spună, că »va aviza«, vine azi și strâns cu ușa atât de ai săi că și de adversari, declară că nu are nici o soluție în chestia tărânească, nu se simte obligat să conlucre alături cu guvernul la opera de reforme, ba chiar să simte datorial combată din toate puterile considerându-l revoluționar; găsește de cuvintă că trebuie combătut și răsturnat.

D-sa nu spune precis ce ar face vînind la putere, ci numai atât că va guverna.

Fără reforme radicale pentru tărânie nu se stie dacă ar mai putea guverna cineva, decât poate cu ajutorul poliției și armatei... *

In opoziție, ziarele de ori-ce partid ar fi ele, au obiceiul să exploateze cele mai mărunte chestiuni, cari ar putea să-l facă pe guvern să-și piardă popularitatea; vina acestui obiceiu este în aceea că să discută numai partea aceia a chestiunii, care se poate exploata cu căștig pentru cel interesat.

Astfel e caracteristic acum cazul ziarelor opozitionale (și mai cu seamă »Epoca«) cari ocupându-se de anexele d-lui Haret, din cari se dovedește puterea criminală a unor ofițeri în timpul represiunii, caută să aducă neîntelgere între ministrul de instrucție publică și cel de răsboi.

Aceste zile adresându-se la amorul propriu al ministrului de răsboi vorbesc de »insula« ce se aduce armatei de către ministrul de instrucție, dar nu vorbesc de necesitatea de a se dovedi pentru cinstea

tării și armatei vina unora și nevinovăția altora în fața acuzării ce se aduce armatei nu numai de d-l Haret.

Aceste ciocniri pe lângă dorința sărăcioasă a opiniei publice, vor aduce poate odată acea mult dorită anchetă.

*
Marele duce *Vladimir al Rusiei*, țara nedreptăților și a revoluției, a fost cu familia sa pentru câteva zile oaspeții familiei regale române. A avut o primire dintre cele mai alesă atât prin atenția deosebită ce i s-a dat de familia regală cât și prin desfășurarea de forțe polițienești neobișnuite la București, pentru paza sa... Potemkinii, ori unde s-au găsit în timpul acesta, se zice că, fără discuție, au fost arestați și au puști sub pază polițienească.

Dacă el trebuie să aibă atâtă frică de moarte în România, apoi care va fi linistea lui în Rusia?...

Vizita se pare că a fost făcută familiei regale, fără nici un scop politic. După sunoul unor zile și după unele păreri ea ar fi fost în legătură cu chestia macedoneană.

* * *
Concertele simfonice atât de mult din anul trecut, date de orchestra ministerului instrucției publice, sub conducerea maestrului Dînicu, vor începe anul acesta la Ateneu, Marți, la 9 Oct.

Ele vor urma în fiecare săptămână Marți seara, cu bucăți din cei mai célébrii autori clasică, aducând, în anul acesta, după cum se aude, multe nouătăți musicale pentru publicul tot mai însetat pentru muzică, din Capitală, care anul trecut abia găsea loc în sala încăpătoare a Ateneului.

* * *
Timpul urmează să fie secetos, aducând multe greutăți pentru arăturile de toamnă, cari scot bulgări împietriți de pământ.

Traful de asemenea urmează să fie mai cu seamă la orașe din ce în ce mai scump, iar chirile tot mai mult urcate.

Pentru chirii s-ar putea găsi deslegarea în faptul, că în timpul din urmă s-au făcut prea puține construcții noi și s-au dărămat multe, iar populația a crescut, mai cu seamă cu cei veniți de afară din provincie sau de peste hotare. Câteva milioane pot că să adus petroleu.

O cauză de căpetenie este de bună samă creșterea numerarului înăuntru ca și afară.

M.

Măcelul din Christian.

Duminecă seara s-a întâmplat în comuna Christian din apropierea Brașovului un măcel, săvârșit de către husarii staționați în această comună, care întrece barbaria sălbatică dela Pănade. Din raportul special publicat în numărul de eri (număr de zi) al foaiei noastre, dăm pentru ceteriori numărul de Duminecă următoarele amănunte:

Duminecă după amiază servitorii unguri din Christian au aranjat într'una din odăile cărciumei »La strugure« un joc, la care au luat parte și trei feori români și trei husari. Unul din feori români, văzând că lăutarii cântă tot numai câ-

binele sunt murdările de sânge, iar în mijlocul mărgăritarilor e ascunsă moartea.

Să le-a povestit cele 3 visuri; când le-auzit curtenii să uitau unul la altul întrebători, soptindu-și între ei.

— Cu siguranță e nebun; căci ce-i altceva visul decât vis, și vedenia mai mult decât vedenie. Nu-s realitate, cu cari cineva să-și bată capul. Să ne priuște pe noi viața acelora, cari munesc pentru noi? Oare să nu mănușe omul pâne, până când n-a văzut pe plugar și să nu bea vin, până ce n-a vorbit cu vierul?

Ccancelarul a zis către Tânărul rege — Poruncesc, te rog, depărtează dela tine gândurile aceleia negre; îmbracă această haină și pune-ți coroana pe cap. De unde va ști poporul, că tu ești rege, dacă nu vei purta haina regală.

Regele s-a uitat lung la el.

— Intr'adevăr așa e? — întrebă. Nu vor recunoaște în mine pe regele lor, dacă nu voi îmbrăca haina regală?

— Nu te vor recunoaște, stăpâne — adăuse cancelarul.

— Am crezut, că au fost bărbați, — răspunse, — cari au avut faptura regală, dar să poate că așa-i cum zici tu. Și cu toate asta nu voi purta această haină; nici nu mă voi încorona cu această coroană; ci precum am venit în palat, așa-l voi părăsi.

— Duceți lucrurile estea de aci, căci nu voiesc să le port.

Curtenii s-au însăpămantat; unii din ei au râs, crezând, că regele glumește.

Dar el s-a întors încă odată către ei și le-a poruncit răstătit:

— Duceți de aici lucrurile acestea și ascundeți-le din fața mea. Deși azi e ziua încoronării mele, nu voi să le port.

Căci pe războiul gândurilor și cu mâinile haine ale durerii mi-au cusut haina. Ru-

tări ungurești, a cerut să se cante și o »Sârbă«.

Atâtă a ajuns ca unul din husari să-și ieșe din fire, să scoată un briceag și să-l rănească pe flacăul român Ioan Man la pulpă. De sine înțeles, că Man nu rămasă datorhusarului, ci prințând același briceag în mână, îl răni pe husar, care, văzându-se vulnerat, a luat-o razna la casarmă, ca să alarmeze pe soții săi.

După câteva minute sosiră în față crâșmei doisprezece husari în frunte cu strajemeșterul Wolf, cari în loc să intre în odaia, unde se întâmplase rănirea și să restabilească ordinea, au pătruns cu sabile scoase în odaia învecinată, unde se aflau oameni nevinovați și năpustindu-se asupra acestora, au început să taie în dreapta și stânga, rănit pe toți ce le veneau încale. În câteva minute podoiele și păreții odăii erau roși de sânge, iar aerul plin de tipetele răniților.

Au fost răniți de moarte: Dumitru Pascu sen. și Dumitru Pascu jun. Grav răniți: Dionisie Oltean (rănit la cap și în spate), Ioan Dima, Ioan Barbu, Miron Stăicu, Dumitru Stăicu-Chef și Ștefan Hogaș; mai ușor răniți feociorul Gheorghe Coșuleț, și băiatul de 14 ani Ioan Nic. Coșuleț pe care numai curiositatea îl adusese în apropierea cărciumei. Rănit a fost și șefanul Ion Mihai Zuică. Afără de acesteia au mai primit căte-o lovitură de sabie și altii. Dintre doi Săși, atacați și ei de husari, este grav rănit zilerul Gheorghe din Ticugul-săesc, apoi Christian Zintz, din Christian, care primi o lovitură tare cu sabia flindă a zis către sergentul Wolf: De ce ați venit aici la oamenii pacinici să-i ciopărți?

După săvârșirea florosului măcel husarii s-au îndreptat spre casarmă, lăsând pe numeroși răniți în mila Domnului. A doua zi s-a făcut de către cei răniți arătare la comanda regimentului de husari.

*
Foile ungurești din Brașov și cele din Budapesta tac despre cele întâpte, probabil, din cauză că cei vinovați sunt husari unguri. Din foile nemțești a luat știre ziarul brașovean »Kr. Zeitung«, care după ce descrie pe scurt cele întâpte, zice următoarele: ...Comandantul patrulei a dat ordin să se tragă sabile fără nici o cauză și numai pentru a răsbuna pe husarii răniți, iar apoi au fost măcelăriți toți, fără deosebire dacă au luat parte la bătăie sau nu. Au fost răniți 18 Români și un Sas, care a căpătat vre-o cincisătări pe cap.

Astăzi am vizitat în spital pe cei doi Români mai greu răniți. Tânărul Dumitru Pascu are o ștăvetură adâncă în moalele capului, lungă de 15 cm. și adâncă de 12 cm. La operație i-sa scos din creier o bucată de os din craniu, de 8 cm. Lungime și de 2 1/2 cm. Iâtime. Băiatul e curprins de friguri. Medicii au puține speranțe că va scăpa. Și în casul său de către vindecă, ne spuse medicul, tinărul va rămâne cu un defect la creier. Tânărul Pascu și unul dintre cei doi săși răniți, au mai multe răni de 5-6 cm. lungime în cap. Sasul are o rană mare și la spate, causată de o impunștătură de sabie.

Astăzi am vizitat în spital pe cei doi Români mai greu răniți. Tânărul Dumitru Pascu are o ștăvetură adâncă în moalele capului, lungă de 15 cm. și adâncă de 12 cm. La operație i-sa scos din creier o bucată de os din craniu, de 8 cm. Lungime și de 2 1/2 cm. Iâtime. Băiatul e curprins de friguri. Medicii au puține speranțe că va scăpa. Și în casul său de către vindecă, ne spuse medicul, tinărul va rămâne cu un defect la creier. Tânărul Pascu și unul dintre cei doi săși răniți, au mai multe răni de 5-6 cm. lungime în cap. Sasul are o rană mare și la spate, causată de o impunștătură de sabie.

Le-a ordonat să-l părăsiască, exceptând însă un aprod, cel ținea tot cu sine, pentru că era cu un an mai tânăr decât el.

Iar scăldându-se în apă curată, a deschis o ladă veche și din ea a scos su-manul din pele de oaie și pieptarul lucrat destul de nemăestrat, cari le purta, pe cînd mâna la munte caprele sburăile ale păstorului sihastru. Cu acestea s-a îmbrăcat, iar în mâna și-a luat bâta noduroasă de cioban.

Tânărul aprod privia cu mirare la faptele regelui și-i zise zâmbind:

— Stăpâne, îți văd hainele și sceptrul, dar uude-ți este coroana?

Begele a rupt o crăciună din tufă sălbatică, ce se înălță în verandă, o îndoii, și detine formă de coroană, și și-o pușe pe cap.

— Astă să-mi fie coroana!

Imbrăcat astfel a intrat în sala cea mare, unde-l aştepta nobilii țărăi...

Nobilii și băteau joc de el, iar unii îl agrătau sarcastic:

— Stăpâne, poporul și-așteaptă regele și tu le arezi un cersitor.

Iar altii mânăsoi, ziceau:

— Faci de rușine statul și nu ești demn, să ne fi stăpân.

Ei fosă n'a răspuns nici un cuvânt, ci părăsi sala, se coboră pe scara strălucoare de porfir, ieși prin porțile de

Limbă, cultură și literatură.

Discurs rostit în 21 Septembrie n. c. de d-l Dr. Gavril Tripone, după deschiderea adunării generale a »Asociației«.

Ilustre d-le President!

Onorat Comitet!

Onorați Oaspeți!

In clipele aceste de sărbătoare și de meditație vom încărca sus înimile noastre către orizontul larg și luminos, ce ne deschideți prin îndrumările date și prin faptul fericitor, că atâtia frați vrednici și venit la noi din toate părțile, cu înimi împărate de iubire pentru ideile superioare ale vieții românești: pentru cultura și literatura poporului român.

Iată-ne dar, atrași a privi la cărările infinite ale progresului în cultura omenească; progres, care chiamă cu putere nebiruită pe fiecare popor, a lui tot mai sus pe treptele sale și a beneficia tot mai mult de darurile sale bogate.

I.

Ce puțin știe omul și poporul la începutul vieții sale! Nu se cunoaște pe sine. Nu-și cunoaște părinții, rudele. Nu-și cunoaște casă, împrejurimea, vecinii, pretenii, neprenenii. Nu cunoaște legile, după care viața lui să desvoală, să întărească înălță sau slabeste, cade. Nu cunoaște valoare și chiomarea proprietății sale vieții. Nu cunoaște valoarea bunurilor ce posede; nici a bunurilor, la cari are dreptul de a putea ajunge. Trăiește în futurere. Se lovește la fiecare pas. Cade victimă la tot și la toate. E părțașul unei sorti de compătimi.

Dar bunul Creator vine în ajutorul omului și al poporului — între multe alte — cu legea conservării de sine, și cu legea progresului general. Omul și și poporul azi primește o idee nouă, o cunoștință nouă, o experiență nouă, o descoperire nouă; mână, poimâne altă și altă nouă, până ce descoperă atâta legi, adună atâta puteri, atâta cunoștințe în toate direcțiunile, încât ese cu incetul din cercul nebulos și sărac al cunoștinții începătoare și săjunge la o cunoștință luminosă, bogată, la o lume internă de idei, de cunoștință, care treptat poate înainta până la departări incalculabile.

Astfel omul și poporul prin muncă și silnică neîntreruptă, trece triumfător înainte pe calea luminării de sine, pe calea progresului nesfărșit în cultura intelectuală (în știință generală).

După viață, capacitatea de cultură e primul dar, ce D zeu a dat spiritului omenești. Și cu aceasta, iată am ajuns la un punct din programul statutar al »Asociației« noastre: de a lăți cultura intelectuală, lumina cunoștințelor folosităre în toate direcțiunile între poporul nostru, ca să-l scoatem din întuneric și din rătăciri și să-l facem capabil de luptă pentru existență.

porului, capacitate de cultură și în altă direcție. Lă făcut accesibil și pentru cultura inimii (a sentimentelor)! I-a dat legea perfecționării morale, a stăpânirii, în lumea sentimentelor; și peste tot: putința de a judeca în forul intern și de a face ordine în lumea ascunsă a sentimentelor sale.

Iată legea: Fie-care idee nouă, cunoștință nouă, când se înmagazinează în conștiința omului — poporului, e însoțită de un strat de sentiment, de un grad de căldură, de o măsură de putere. E puternic și bine îngrijit stratul de sentiment: e puternică și ideea și devine idee dominantă, activă, vie. E slab și negles stratul de sentiment: atunci și ideea devine slabă, palidă, ba se întunecă și nu mai poate fi la suprafață în conștiință. Aceasta e lupta internă a ideilor și a sentimentelor. O luptă, în care voință și judecata omenească e capabilă de hotărâre. Să vedem acum, dacă acest strat de sentiment, aceasta inimă omenească, e capabilă de progres în sens nobil și neșărtat?

Ce puțin simte omul și poporul la începutul vieții sale! Si unul și altul e îngrădit în cercul strînt și împetrat al egoismului necumpărat. Si unul și altul e brutal și rău. Toate retelele egoismului le are. Inima-i ca piatra, sentimente superioare, concepții superioare nu se prind în ea, cum nu se prinde sămânța de grâu în peatră.

Dar Creatorul lumii e mare măiestru. Peatra cu timpul se sfârșă, se preface în praf și nisip și devine folositoare vieții superioare. Tot așa e și cu inima aspiră a omului — poporului. Ea trece — trebuie să treacă — prin școală severă a vieții, prin atâtea dureri și suferințe, se moale, dar devine mai nobilă și capabilă de sentimente superioare.

Egoismul strînt și necumpărat cedează treptat, trece la cumpăt, trece la iubirea cătră familie, cătră locul natal, cătră școala sa, biserică sa, patria sa, neamul său, cătră omenimea întreagă, cătră știință, cătră D-zeu.

Ce progres enorm e, dela egoismul strînt, până la iubirea de neam și de patrie! În cazul prim omul nu jertfește nimică. În cazul din urmă el, patriotul, se jertfește chiar și pe sine, pentru neamul său, patria sa, pe cari le recunoaște de unități superioare față de individ, față de sine.

Acesta e progresul în cultura inimii și e indispensabil omului și popoarelor civilizate, omenirii civilizate. Numai pe aceasta căle e posibilă mila, solidaritatea și dreptatea, pacea și frățietatea, armonia în viață, în lume.

Si dacă va veni cândva timpul visat și dorit de atâți apostoli mari ai lumii, ca inima omului și a poporului, se consideră omenimea întreagă de unitate superioară, de o mare și solidară familie alui D-zeu, în care fie-care popor e tratat ca frate — ca membru egal îndreptățit — unde cel mai mare, va ocroti pe cel mai mic, aceea epocă va fi a împrăștierii popoarelor, va fi cea mai strălucită apoteoză a culturii inimii omenești! Va fi o mare apropiere cătră idealul cerut în „Tatăl nostru“: „Vie Doamne împărtăția Ta“ în-

lar când a ajuns la poarta catedralei soldații i-au pus înainte helebarzile și i-au zis:

Ce cauți aici? Afără de rege, nimeni nu are voință să treacă pragul.

Față i-se înroși de mânie și le zise răstătit:

— Eu sunt regele; — a dat la o parte helebarzile și a intrat.

Când lă zărit bătrânul episcop venind în haine de păstor, s'a scutat mirat de pe tron.

— Fiule, astăi îmbrăcămintea regescă? Cu ce coroană să te încoronez? și ce sceptru să-ți dau în mâna? ziua de azi ar trebui să fie pentru tine ziua bucuriei și nu a supărării și bănuelii.

— Bucuria proastă, ceea-ce a produs supărarea? zise Tânărul rege și-i povestie cele trei visuri.

Auzind acestea episcopul, și încrești fruntea și răspunse:

— Fiul meu, eu sunt om bătrân, am ajuns în anotimpul de iarnă a vieții și știu, că multe lucruri rele se întâmplă în lume. Hoții sălbatici se coboară de pe munte, fură copilașii delă mame, și-i vând negrilor. Leiizac în pădure, pândesc caravanele și năvălesc asupra cămilelor. Porcul sălbatic nimicește prin văi bucătale dela rădăcină, iar vulpile flămânde mânăncă strugurii de pe dealuri. Hoții de mare nimicesc țarmul mării, dau foc co-

tre noi, să împărtășă frățietatea, dreptatea, pacea, mila.

Progresul în cultura inimii e mai mult și mai superior din punctul de vedere al coexistenței și al fericirii, decât progresul în cultura intelectuală, pentru că în prima linie, ba exclusiv, numai cultura inimii realizează mila, pacea, armonia și dreptatea morală, pe pământul suferitor, în omenirea sbuciumată de atâta a curente ucigașoare.

III.

Supremul dar, ce D-zeu a dat spiritului omeneșo — omului și poporului — e lucrarea în afară, executarea externă, realizarea externă a lumii interne de idei, a lumii interne de sentimente înaintate, la care prin cultură treptată și îndelungată ajunse omul și poporul.

Aceasta e legea voinții omenești, a planului de lucrare, a puterii de lucrare continuă și fără sfârșit — conform lumii interne. Astfel permite, impune D-zeu omului — poporului, ca să fie și el lucrător, ziditor, creator și sfera lui de viață, se fie autor responsabil, faur sortii sale.

Omul și poporul, ajutat de aceasta lege, — de dorul intern nemărginit, — prefecă după putință, în cursul vremii, lumea lui esternă, după asamănarea lumii lui interne.

De aici provine, în cursul veacurilor, progresul general, în creația estei ale spiritului omeneș, ale vieții omenești.

Omul de cultură, poporul de cultură prefecă coliba de pământ și de stuh în casă de lemn, apoi în casă de piatră, apoi în palat. Grădina copleșită de buzelene o prefecă la grădină de legumi, în grădină de porci, un fel de paradis lângă casa muncitorului. Vituțele slabe și puține la început, le nutrește, le sporește. Puterile naturii le cucerește și le pune în servitul seu. Locuri puțini devin folositoare. Omenirea vrea să străbată tot, să facă tot, să cucerească tot. De aici se naște concurență pe toată liniș și luptă pentru o existență mai bună, sau cel puțin pentru a se susține mai departe în stare de mai înainte.

In comună se înalță școli, biserici și a. s. a. Tot creația de ale spiritului omeneș.

IV.

Cătră progresul neșărtat în cultura, D-zeu a mai dat de ajutor omului — poporului, o putere nebîruită, un organ divin, neasamănăt de sublim, — în limba fie-cărui popor. — Limba e haina de botez a fie-cărui popor din lume. E ceva supraomeneș, spiritual, providențial. E de-odată cu răsărirea poporului pe pământ, de-odată cu pășirea lui în istorie. De aici e obligământul de a respecta toate limbile. De aici e devotamentul nețârmurit pentru limba poporului tău. Limba e fenomen mare: factorul solidarității unui popor, unității unui popor, e prima desălecare faptică a lumii interne sufletești în lumea din afară.

Viața unui popor și limba unui popor: are aceeași origine supraomenească; aceeași valoare neprețuită; și aceeași sfîntenie nepătrunsă.

Răbiitorii pescarilor și duc ou sine, ce pot. În mocirile sărate trăiesc leproșii; locuiesc în case făcute din treiste și nime nu poate merge aproape de ei. Cercitorii să retrag prin crase și pânea o mânancă să preună cu cânii. Poți împedeca, să nu se întâmple așa? Vreau să te culci în pat cu leprosul și să-ți așeză la masă cersitorul? Leul să facă ce și vei porunci tu, iar porcul sălbatic să se supună voinței tale? Nu-i mai înțeleg, cel care a creat miserie, decât tine? Nu te laud, deoică, pentru faptă: ci-ți recomand să călărești înapoi la palat, însemnează-ți față și îmbrăcă-te în haine, ca se cuvine unui rege; cu coroană de aur vreau să te încoronez și sceptru încărcat cu mărgăritare vreau să-ți dau în mâna. La visurile tale nu te mai gândi. Greutatea lumei acesteia e prea mare, ca să-o poată purta un om, iar suferințele din lume sunt grele de suportat pentru o inimă.

— Astă o zici în casa ta? — zise regele și trece pe lângă episcop; a urcat treptele altarului și se așeză înaintea icoanei lui Christos.

Stă plin de smerenie înaintea icoanei lui Christos; în dreapta și în stânga lui se aflau vase de aur, potirul cu vin galben și sticluța cu untdelemn sfînt. A înghenunchiat înaintea icoanei Mântuitorului; făclile mari ardeau luminos lângă dulapul încercat de pietre scumpe, iar furnul tămâie în nouări subțiri se ridică spre cupolă.

V.

Dar ce e literatura? E creaționea sublimă a spiritului. E reproducerea lui propriu într-o situație dată prin cuvinte scrise, care perpetuează starea internă a spiritului. Eată exemplu: Un poet, un scriitor vede „Oltul“, vede „Olășa“, sau în fantasia lui vede „Nunta Zamfirii“, „Nunta în Codru“. Lumea lui de idei și sentimente, arde și luminează, se mișcă, se zbuciumă, roteste, bate în valuri, intră în curente neliniștite, intră într-o ferbere, care cere descărcare, înțupare și liniște.

In această stare de viață internă exuberantă, de zbor și de mișcare neobișnuită, poetul și scriitorul se ascultă el pe el, prinde din el complexul de lumină, prinde valuri de sentimente și cu ajutorul limbii, le dă formă și viață esternă. Le perpetuează. Clipa trecătoare din viață o eternizează prin scriere, prin literatură.

Eată ce-i literatura: Vulturul prins în zbor, care totuș vecinic va zbura. O clipă, din viață prinsă și scoasă, care totuș vecină va rămâne vie!

Literatura ca și sufletul, face minuni. Ea învinge greutățile spațiului și a timpului. Prin ea trecutul depărtat devine present viu, puternic și activ. Prin ea se întregește și îmbogățește viața de azi cu aceea din trecut. Prin ea se face mai evidentă continuitatea în viață unui popor în decurs de veacuri, precum și progresul treptat în dezvoltarea limbii sale.

Literatura garantează spiritului, în sine nemuritor, o nemurire relativă chiar și pe pământ. De aici se explică importanța colosală a moștenirii culturale și a limbii în viață unui popor. Cugetare, simțire, grai cultivat de veacuri, trec neștiriți în posesiunea generațiilor posterioare, care le păstrează și completează mai departe. E drept, că prin limba lui, și literatura lui trăiește un popor!

VI.

In aceste zile ale culturii, limbii și literaturii române să ne cugetăm cu iubire la poporul nostru. Să plecăm capetele noastre înaintea puterii și fidelițății lui. El 20 de veacuri ne-a păstrat în vremii grele limba strămoșească; felul strămoșesc de a cugeta, a simți, a vorbi, a crede, a trăi, a crea. In aceste veacuri el ne-a dat prima literatură. S'a reprodus el pe el, s'a cântat el pe el în formă de povestiri și versuri, trecute din vatră în vatră, din generație în generație până la noi.

Intrat în viață liberă, poporul nostru din patrie, aduse jertfe fără păreche pentru limba și cultura sa. Pe rând a ridicat și susținut aproape 3000 școli, și le susține și azi. E aceasta o sete enormă de cultură, o jertfă sublimă dela un popor sărac, neajutat de nimeni.

Tot așa e în special și în comitatul nostru. Poporul de aici după desfăcerea instituției militare, a trecut cu dragă înimă avutul său în așezării culturale dedicate pe veci limbii, culturii, literaturii române. Un popor lăudat pe vremuri că soldat să aărătat demn de sine și după intrarea sa în stare civilă.

Spiritul de jertfă al poporului nostru de pretutindeni și capabilitatea lui de cultură a inspirat pe bărbatii noștri din anii

și a așezat mâinile pentru rugăciune, și plecă smerit capul; dar preoții în hainele lor de liturgie s-au depărtat de lângă altar...

De-odată un sgomot neașteptat, sălbatic a pătruns din stradă în catedrală: nobilii cu săbile scoase, împănași și cu scuturi strălucitoare de otel au năvălit turbaș după rege.

— Unde-i visătorul? — strigau furios. — Unde-i regele, îmbrăcat, ca un cersitor? Copilul, ce ne face statul de rușine? Il omorâm, căci nu-i demn să stăpânească peste noi.

Tânărul rege și-a plecat din nou capul, și se ruga cu smerenie, iar când și-a gătit rugăciunea, s'a ridicat, s'a întors și a privit cu tristețe la ei.

Si iată, prin geomurile văpsite ale catedralei au pătruns razele strălucitoare ale soarelui, l'au cuprins, și au țesut în juru-i haină de aur, mai pompoasă, decât ceea, pe care au lucrat-o spre desfăcerea lui. Bâta uscată a înfrunzit și a produs crini mai albi decât mărgăritarul. Ghimpele de coroană a înflorit și a adus transafiri cu mult mai roșii decât rubinele. Trandafiri împodobea catedrala în locul rubinelor roșii, frunzele erau formate din aur. Erau mai albi crini, decât mărgăritarele, iară rămurile erau din argint strălucitor. El sta neclințit în îmbrăcămintea-i regescă; aripile dulapului încercat cu pietrii nestimate s'au desfăcut într-o dată, iar din cristalul monstrantei

1860, care au înființat Asociația pentru cultura română și literatura poporului român. Figurile lor mărețe se le trece cu pietate înaintea ochilor noștri sufletești, în această zi solemnă, la care și ei au parte lor de munca, — începutul măreț, bine condus.

Trecutul ne dă măngăiere, ba și mandriel Dar viitorul culturii noastre ne inspiră mare răspundere, căci moștenirea culturală trebuie să păstrăm veacurilor viitoare. Ne obligă la această sentimental de datorină cătră părinți, cătră strămoși! Ne deobligă solidaritatea cu poporul nostru, dela care nu ne putem despărji, fără a deveni crengi uscate și rupte, lângă un codru verde de veacuri.

Dar ne obligă mai presus de toate răspunderea noastră înaintea lui D-zeu, care, — fără vrednicici multe, — ne-a așezat în pătura suprapusă a acestui popor, ne-a designat de povățiorii, apărătorii și conducătorii lui, ni-a dat o misiune plină de răspundere, dela care nu putem fugi și nu este absolvare! Vom repeta dară și noi cuvintele și jurnalul procurului: „Să ne sece mâinile noastre de Te vom uita pe tine Sicane! Să ne sece mâinile noastre de Te vom uita pe Tine limbă românească. De Te vom părași pe Tine popor român! De nu te vom sprăji pe tine cultură și literatură română!“

Ilustre d-le President!

Onorat Comitet!

Onorați Oaspeți!

Voi termina! Ati adus și sugerat înimilor noastre atâtea sentimente bune.

Ne-ati arătat problemele grele și mari ale culturii noastre. Chiar pentru aceea un sentiment de modestie, de sfârșităne cuprinde: căci noi, numai cu puțin vom răspunde la așteptările D-Voastră justă.

Vă rugăm însă, primiți cu toții, cu inimă frățească, putinul prestaționilor noastre de muncă și de jertfă. Si primiți drept adaus, sentimentul nostru viu de gratitudine, pentru înalță onoare, ce ne-ati făcut, venind la noi și pentru sprijinul frățesc ce ne-ati dat, întrunindu-Vă cu toții aici în această strălucită adunare a „Asociației“. Încălziti de căldura și lumina, ce-ai adus la noi, cu inimă senină Vă ziem: „Între noi bine-ai venit!“ „Să trăiti mulți ani!“

STIRILE ZILEI.

— 4 Octombrie v.

Starea sănătății Maj. Sale Monarchului. Bătrânul nostru monarh încă tot nu s'a recules de răceala, care și-a contras-o acum vre-o zece zile. Maj. Sa sufere de un catar bronchial, de tuse și încelaș, și de friguri ușoare, care îl neliniștesc în somn și îl au lat poftă de mâncare. Stirile care sosesc din Viena, sunt când favorabile când îngrijitoare. Stările de eri dimineață ne spun, că medicii au constatat la Maj. Sa boala aşanumită pneumonie bronchială, care nu este periculoasă, iar medicii creă că Maj. Sa în cîteva zile va fi deplin insănătoșat. Stările de azi noapte

strălucitoare a început să sclicească o lumană

spun, că starea sănătății Maj. Sale e ne-schimbă și că Maj. Sa a chemat telegrafic pe archiducesa Maria Valeria la Schönbrunn.

Familia regală și prințiară română au serbat Sâmbăta aniversarea a 13-a a nașterei prințesei Elisabeta. — Eri, Miercuri, au celebrat ziua nașterei prințelui Carol. Tânărul prințipe, care e născut la 3 Octombrie v. 1893 în castelul Peles, intră acum în anul al 14-lea. Peste 14 zile, la 16(29) Octombrie viitor își va serba ziua nașterei prințesa Maria a României, care s'a născut în 29 Octombrie 1875. — Observăm în treacăt că prințesa Maria este după Mamă (sora răposatului Tar Alexandru III.) nepoata Marelui duce Vladimir, care a fost zilele acestea oaspele curții române și e fratele răposatului Tar.

Scarlatină. De vre-o două luni băntuie scarlatina în Brașov. În prima jumătate a lunii din Septembrie au fost 11 cazuri de scarlatină, în a doua jumătate 26 cazuri de imbolnăvire de scarlatină. În prima jumătate a lunii lui Octombrie s-au ivit nu mai puțin ca 35 cazuri. «Kronst Ztg» în fața caracterului de epidemie ce l'a luat boala, întrebă dacă nu ar fi consult să se inchidă școalele din orașul nostru. În Christianul vecin cu Brașovul s'a amanat începerea cursului școlar, din cauza scarlatinei care a isbuțit și acolo, până la 20 Octombrie. Dela sfârșitul lui August au murit în Christian 10 copii, cari s'au fost imbolnăviti de scarlatină.

Comitetul dirigent al filialei «Albina» din Brașov a hotărât ca începând cu ziua de 16 Octombrie st. n., a. c., să plătească pentru depunerii: 4½% după sumele până la cor. 10.000 și 5% după sumele dela cor. 10.000 în sus.

Academia Română. Mâine Vineri la orele 2 p. m., Academia Română va ține sedință publică, în care dl A. D. Xenopol va face o comunicare despre: »Cauzele dușmaniei dintre Ștefan cel-Mare și Vlad Tepeș«.

Seceta. În cercurile economilor din Ungaria e mare îngrijirea din cauza secetei. De zece săptămâni este o secetă abnormală în toată țara. În cele două luni și jumătate din urmă n'a plouat de Doamne ajută în nici un ținut al țării. Pământul arător e pretutindeni tare ca piatră și nu se poate brâzda cu nici un fel de plug și unde cu mare greu a succes unora a face sămănăturile de toamnă, acolo lipsa de umezeală în pământ nimicește sămânța. Nu-i mirare deci că economii sunt aşa de îngrijînd de rodul anului viitor. Plângerea asupra secetei e generală în țară. Din cauza ei au suferit și năpâii de nutreț și cucuruzul. Păsunile s'au uscat și vitele nu mai găsește nutreț în câmp, așa că vor trebui ținute și nutrit în grăjduri mai de vreme ca altă dată. La aceasta se adauge și recolta prea mijlocie a nutrețului. Deoarece și în străinătate se simte lipsa de nutreț ca să nu vină străinii și să cumpere nutrețul nostru, reunirea agricolă a țării a decis a face pași la guvern ca să fie opriți exportul plantelor de nutreț (fân, paie, năpăi, tescuină, turte de oleiu, tărâțe etc.) din monarchie.

Procese de presă. Redactorul responsabil al ziarului »Luptă«, V. Macrea, a fost condamnat de curtea cu juri din Budapesta, pentru articolul »Idea de stată 8 luni închisoare de stat și 800 coroane amendă«.

— Vestitul solgăbirău al cercului Iam, scrie »Luptă«, a pornit proces de calumnie împotriva dlor L. Bolcaș și D. Birăuțiu pentru două știri apărute anul trecut în ziarul »Poporul Român«. Acest proces s'a desbatut Marți. În apărarea sa, dl Corcan a spus și o minciună susținând că »corurile bisericesti, sub pretextul că învață numai cântări bisericesti, agită împotrivă statului«. La per tractare s'a prezentat numai dl Birăuțiu, care a fost pedepisit la 14 zile închisoare și 100 coroane pedeapsă în bani. De notat este că tribunalul nu a permis ca inculpatul să dovedească faptele din articolul incriminat.

Necrolog. Alătării a incetat din viață în Brașov, consilierul reg. Iosif Mayer, avocat, în etate de 91 ani. Înmormântarea a avut loc astăzi. Odihnească în pace.

Inaugurarea clădirii camerei de comerț din Viena. Duminecă s'a inaugurat la Viena nouă și frumoasa clădire a camerei de comerț și industrie. Din partea României a asistat la inaugurare d. Prager, vicepreședintele camerei de comerț din București, care a ținut un toast zicând că Austria cu industria ei și România cu cerealele sale sunt ca și anume create pentru schimbul reciproc. «Interesele noastre, — a zis Prager — nu se ciocnesc nici. Dovadă de aceasta sunt și raporturile cordiale dintre cei doi Suverani și relațiunile noastre trebuie să se conducă după ele. Beau pentru vindecarea împăratului d-voastră».

Lipsa de nutreț. Din întreaga țară sosesc știri triste asupra situației agricole. Seceta mare în cele mai multe ținuturi zădărniceste facerea arăturilor și semănătul grânelor de toamnă. Păsunile sunt pretutindeni părjulite așa, că agricultorii sunt săliți de pe acum și nutreț vitelor. E mare teamă, că la iarnă lipsa de nutreț va băntui în întreaga țară. Prețurile grânelor și ale plantelor de nutreț, atât artificiale cât și naturale, se urcă în continu și în mod foarte simțitor. Primejdia, crește deoarece guvernul Serbiei a hotărât, că orice fel de plante de nutreț pot fi importate în Serbia, fiind scutite de impozitul vamal, astfel mulți speculanți de aia noastră vor exporța nutreț în regatul vecin. Asociația regnicolară a agricultorilor ungari a adresat o rugăciune ministrului de agricultură, că acesta având în vedere interesele cultivatorilor de vite să opreasă exportul tuturor plantelor de nutreț. Ministrul de agricultură a ordonat adunarea datelor în întreaga țară, pe temeiul căror apoi să se alcătuiască un tablou al cantităților plantelor de nutreț, afișătoare în posesia agricultorilor. Având acest tablou ministrul de agricultură, după ce pe baza datelor adunate va constata, că lipsa de nutreț e iminentă, va propune consiliului ministerial oprirea exportului, în acest caz apoi guvernul ungarian va începe negocieri cu cel austriac, ca exportul plantelor de nutreț să fie oprit de pe întreg teritoriul monarhiei austro-ungare.

Grijii copilașii. Un econom din comuna Fofeldea mergând dimpreună cu soția la câmp, la cules de cucuruz, a lăsat acasă o fetiță plăpândă de un an și jumătate, care abia începușe să umbla în picioare. De ea avea să îngrijească o altă fetiță mai mărișoară, la o vecină. Fetița învăținduse încocace și încolo, se ridică la la o ferestruță joasă, lăudă de pe ea o ulcicuță în care se găsea niște esență de oțet, trase către inghitituri, a început îndată să verse și-a stat grădul. Asta era la 9 dimineață. Medicul cu toată știința, n'a putut ajuta nimic. La 11 seara părinții îndurerăți înzadar chemau pe nume odorul lor iubit. Inima lui încetase de a mai bate.

Seceta în România. De vreo 6 luni nu a plouat odată cum se cade nici în România. Și a fost secetă și în luniile când altă dată ploua de vârsă. Pentru ca cerul să se îndure să facă să plouă, se fac rugăciuni în țară în toate bisericile.

Mitropolia din București a decis să se facă procesiuni cu icoana. Învățății își bat capul de unde vine atâtă secetă. Unii din ei explică acest fenomen din direcțunea schimbării a vântului, dar această explicare nu e suficientă. Sunt țări unde seceta e normală, ca în Peru și în partea de sus a Egiptului. În aceste regiuni nu plouă așa-zicând nici odată și acest fenomen curios nu s'a schimbat din vechime. În Europa, una din țările cele mai secetoase a fost provincia Murcia în Spania. În 1850 nu căzuse de 4 ani nici o picătură de ploie în acest ținut.

— Mitropolia din București a trimis tuturor protoiereilor și preoților din Eparchia sa următoarea circulară:

«Pentru a îndulci mânia cea cu dreptatea pornită asupra noastră, pentru păcatele noastre cele multe, vă invit că chiar de azi să luati măsuri ca la toate serviciile Dumnezezești să se spună rugăciuni pentru ploae. Deosemenea în suvenetele clopotelor, preoții să iasă cu șinetele icoane Duminica în procesiune în curțile bisericilor respective și cu plecare de genunchi să roage milostivirea Marelui Dumnezeu ca să dea pământului ploae, iar a-

cesta să dea rodurile sale atât de trebuințioase. Aceasta va dura până când Dumnezeu va bine voi să ne cerceteze cu îndurarea sa».

Străinii în Berlin. Poliția din Berlin a publicat o statistică despre străinii care au petrecut în Berlin în decursul lunii lui Septembrie a. c. Au fost cu totul 106,587; cei mai mulți au fost veniți din Rusia (10.000), cei mai puțini din Australia, (63 persoane), restul din toată lumea.

Măsuri contra unui mitropolit grec. Patriarhul din Constantinopol a decis să ordone pentru ultima dată mitropolitului din Drama, care șade la Salonic, să se ducă la locul său natal. În caz contrar, se vor lua contra lui măsuri severe.

Holera în Rusia. După informațiile primite de direcția serviciului sanitar al României, au fost declarate ca contamine de holera gubernia Saratov, districtul Kerson, orașul Rostov pe Don, orașul Moscova și alte numeroase localități din imperiu. Direcția sanitată română a dat ordine serviciilor sanitare de fruntarie, să aplică măsurile luate și pentru proveniențele din acele localități.

Nouă orașe în Grecia. Din Atena se anunță că în prezența principelui regal ca regent, a ministrilor de interne și de finanțe, a mitropolitului, a numeroși deputați, notabili și a unei mulțimi imense, s'a pus lângă orașul din Tesalia Almyros piatra fundamentală pentru Noul Anchialos și Euxenopolis, orașe zidite de guvern în amintirea orașelor grecești din Bulgaria: Anchialos și Euxenopolis incendiata acum un an în timpul mișcării antihelene. În aceste două orașe vor fi instalată refugiații venind din Anchialos, Varna, Burgas și Surupulus. Principale regal a fost acordat. Ministrul de finanțe Simopulo, într-o cuvântare mult aplaudată, a făcut istoricul persecuțiunilor suferite de populația grecească stabilite în Bulgaria; a amintit violențele dela Varna, Staniște și Filippopol. Aci vor fi instalată refugiații din orașul omom.

O luptă la granița turco-bulgară. Din Sofia se anunță, că o telegramă primită de ziarul »Posta« dela fruntaria bulgară lângă Chvoina, districtul Staniște, zice că ciocnirea care a avut loc între o companie turcească, care vroia să intre pe teritoriul bulgar și detașamentul de trupe bulgare de la fruntarie, a durat mai multe ore. Turcii au fost isgoniți după o luptă crâncenă.

Deraierea unui tren expres. Trenul expres de Nord Vest, care venea din Bristol, a deraiat noaptea trecută lângă Courve, (Anglia) pe când intra în stațiunea Shrewsbury. Sunt 17 morți și 40 răniți.

Un Tânăr absolvent de 6 sau 8 clase gimnaziale, care știe bine ungurește și aplicare imediată ca practicant în farmacia mea, pe lângă condițiuni favorabile. Reflecții să se prezenteze în persoană. Dumitru Banciu farmacist în Săliște (Szeliște) comit. Sibiu.

Shakespeare — plagiator! Profesorul Nicol, pretinde că, după cercetări de ani de zile, a găsit în volumul întâiul al operelor lui Shakespeare, în folio, o însemnare criptografică, din care reiese că autorul adevărat al scrierilor e Earl of Southampton. Zice că poate dovedi că manuscrisele originale, ce se află în castelul nobilului, sunt scrise de mâna lui și nu de a lui Shakespeare.

In otelul Europa (sala de mânărcare) vor avea loc Vineri și Sâmbătă concerte date de Tonperltro: Karola Noska și frații Bela și Stefan Szabo. Intrarea liberă.

Convocare.

În intențul § lui 7 alineia a) a statutelor, convocăm pe membri activi, sprijinitori, fundatori și onorari ai »Reuniunii române de gimnastică și de cântări din Brașov« la adunarea generală ordinată, care se va ține Vineri, în 12 (25) Octombrie a. c. la ora 6 p. m. în sala cea mare a edificiului gimnaziului gr. or. român din Brașov.

Brașov, 4/17 Octombrie 1906.
Dr. V. Saftu, Victor Branisce,
președinte, secretar.

Bazaconile nouului ziar „Ungaria“.*

Postă de Luni, 14 Oct. st. n. a. c., mi-a adus în casă un nou ziar ce se redactea în Cluj, botezat fiind »Ungaria«, sub conducerea cunoscutului român — cu școlalită — Moldován Gergely. Când numărul foilor românești crește, ne place, ne bucură, când însă stăm în fața unui ziar scris cu litere frumoase românești, dar redactat într-un spirit sovînist ungurește, nătruit de vederi tendențioase.. — aruncă asupra-ne scârbă și dispreț.

E destul dacă vom analiza puțin câteva pasajii din articolul de fond: »Cheudeul nostru« și »Limba noastră și limba de stat«. În ambii articoli se face chestie de patriotism, naționalitate și religie. Dorinta expresă pentru prăbușirea și desnaționalizarea noastră se vede deja din primele parții ale articolului de fond.

»Vom fi buni patrioți. Vom fi buni români. Vom fi buni creștini. Ca patrioți vom respecta constituționea și așezămintele țării, ni le vom îndeplini sincer datorenrile cetățenești față de stat și ne vom lupta cu fidelitate pentru întărirea statului și asigurarea binelui comun« — zice numita foaie.

Fapt constatat de valurile furtunoase ale vietii este, că Românul din începutul trăinicie sale a fost o fire blândă, îngăduitoare, conciliantă, în el este intrupătă virtutea sentimentului de dreptate și umanitate față de popoarele ce-l încunjură, cu bani și cu sânge a contribuit și contribue pentru binele și prosperearea acestei patrie.

Apoi foaia din vorbă urmează: »suntem convingi, cum că chiar aceeași constituțione, aceleasi așezăminte de stat ungurești ne-au cultivat și susținut poporul, ne-au sporit neamul și ne-au întărit românia, neavem și asta? în viața noastră socială și intelectuală«.

Nu constituționea și așezămintele țării ungurești ne-au cultivat și susținut poporul, ci vitalitatea cu care l-a înzestrat Dumnezeul cerurilor, aceea i-a păstrat și susținut existența prin timpurile de greaurgie și căstigându-și cultura de care azi se bucură, prin propria sa putere — cu banul udat de sudoarea muncii sale neobosită.

Apoi ziarul sus pomenit continuă: »libertățile ungurești ne-au nutrit românilismul, cu care noi ne mandram«.

Din suflet aș dori să știu cari sunt libertățile, cari ne-au nutrit românilismul, cari sunt libertățile, de cari ne bucurăm mai cu seamă noi Români în acest stat constituitonal?... Sau doară sutele de procese de presă, ce ni-se intentează zilnic, însemnează libertatea ungurească?

Sufletele și inimile învățătoare românești, ce tind și au îndrăneala a spus sfântul adevar — se timbrează ca trădători de patrie, sunt ridicuzați, și întemeiați, săvârșindu-se toate acestea după calapodul libertății ungurești...

A însira toate bazaconile cuprinse în numărul prim al numitei foi, tâlmăcinu-le în adevăratul înțeles, ar însemna și un volum de reflexuni.

Viitorul cel mai apropiat va adeveri, că de aci înainte în fiecare Sâmbătă, dela Cluj, din lacul învenit, vor curge prin toate părțile țării părăiate cu apă otrăvită, menită de a molipi organismul vieții noastre românești.

*) Foile maghiare au anunțat aceasta revistă ca nouă, dar se tratează numai de reapariția vechei reviste a lui Moldovan Gergely, »Ungaria«. — Red.

Cei mai numeroși profesori și medici îl prescriuți în linie

contra morburilor de plumări, catar, tuse măgarescă, scrofulă și influență.

Se vă feriți de imitație, de aceea să se céră: *Pachetarea originală „Roche.“*

F. Hoffmann - La Roche & Co. Basel Helvetia (Schweitz).

Sirolin
de la tusa, hlegma și
de noapte

„Roche“
Se capătă cu prescriere medicală
în farmaciile **Sticla 4 cor.**

Românul, în al cărui creer se mai află puțin oxigen, la vederea acelui ziar — va fi isbit îndată de atmosfera unui aer corrupt, de o duhoare ce tinde să-i amorti simțirile...

In cercul de activitate al cărturărilor noștri, cade sarcina pentru a lumina poporul... a șisogni din casele sale acel ziar-revolver, ce tinde la desnaționalizarea și prăbușirea noastră ca popor.

Un publicist.

Chestia țiganilor pribegi.

— Fine. —

Acum să vorbim ceva despre creația țiganilor. De la omorul groaznic dela Dániș țiganul stă în față unui interes general. În ziare, casine, băi (scăzzi), cafeane, lăzătoare, ospătării, cu un cuvânt în tot locul, unde oamenii sunt la olaltă, este vorba despre țigani. Mare este indignarea în contra lor. Streangul și lucruri similare nu s-au amintit nici odată așa de des, ca acumă. Pe lângă asta să ridică cu tot felul de planuri, cum s-ar putea înfrâna țiganii. Planuri de reforme sboară prin aierul întăritor de vară, tocmai că și ideile de reforme sanitare pe timpul pătrunderii epidemiei de cholera, căcă ceașa epidemie a trecut, și dispozițiunile sanitare proiectate și în parte să realizează rămân la o parte; toate rămân ca în bătrâni; tocmai așa merge și ou cauza de regulare a țiganilor. Dacă o faptă infârătoare îndreaptă atențunea generală asupra poporului țigănesc, răsună munții, pădurile, deal și vale de planurile de reforme. De cumva un nou eveniment ne abate atențunea dela asta treabă, atunci uităm de cazul infiorător de mai înainte și așa și de eroii faptei groaznice săvârșite de țigani.

Tiganul peste tot în urma insușirilor sale de rassă nu ne dă motiv de a-l desprețui, după cum să întâmpă asta în toată lumea din partea popoarelor și a națiunilor. Fizicul său normal, ba deseseori bătător de perfect, spiritul său proverbial de vial, desteritatea mănei sale, instincțul său artistic, toate aceste dovedesc, că dacă nicioare există rasă superioare și inferioare, ceea-ce, deși știință o combate și o contestează că pe o acceptare nebazață pe fapte, totuși țiganul nu nici un oaz nu poate fi socotit chiar între cele din urmă, deși totuși să pare, că țiganul e oca din urmă rassă.

Față cu țigan literalmente să potrivește vorba lui Rousseau, că tot e bun, ceea-ce iese din mâna naturii și toate să ruinează în mâna omului. Defectele morale ale țiganului sunt fructele direcțe ale acelei trăiri vîtrege, de care l-a împărășit pe țigan societății. Țiganul este eschis din societatea popoarelor. El e lăsat de treaba sa. Viața lui economică și culturală stă pe un grad inferior. El nu simtește în societate creația și efectul culturii, care să-l influențeze într-un mod drept. Unde totuși știință a documentat, că între moral și starea economică și culturală există cea mai strânsă legătură.

Asta-i tot cam aca istorie, cum să potrecreut odinioară și la jidovi.

Țiganul împins din societate duce o viață de nomad, fără să împlinescă condițiunile unei vieți nomade. El nu are teren de producție. Destinția lui, cără ar fi să se îndrepte la asta, nu se pot validea corect; să desvoală în direcție falsă și îscodirea lui după câștig fără lucru și agerește numai mintea țiganului. De aici să naște și rafineria lui de multe ori uimitoare. Fiindcă el n'are ocupație stabilită și sistematică, voința sa devine nepăsătoare, degenerereză, adeocă: nu să desvoală. El merge după impresiuni. El e rânos, nărivos (arăgos), certăret, cu un cuvânt: un țigan. Infiuța cresătoare a societății față de dânsul se validizează numai slab. După ce el e delăsurat din societate, nici nu mai simte lipsa de curatenie și ordine. Fiindcă el câștigă ușor, devine desfrânat și fiindcă el n'are trebuințe culturale, ori numai de tot minimale, trăiește de pe azi pe măne. Astăzi imbiubare, măne lipă.

Acestor slăbiciuni de caracter în grad mare, amintite aici, li-să poată ajuta numai pe cale legislativă și anume așa, că se vor crea legi, cari vor sista cauzele de astfel de activitate. După ce civilizația sistează condițiunile vieții nomade, trebuie ca și singura viață nomadă încă să fie sistată. Țiganii trebuie colonizați; umbrelul din casă în casă chiar și cu reducere libertății individuale trebuie restrâns în cercul cel mai strâns. Asupra țiganilor colonizați cel puțin în decurs de p generații trebuie eseroiată o tutorezonestă, ca ei cu mijloacele (recvizitele de producție și de lucru) puse lor la dis-

pozițione spre scopul existenței lor să învețe să trăi. Înainte de toate totuși trebuie să se apuce de lucrul civilizații lor. Învățământul popular gratuit, care pune la dispoziție copilului deplin gratuit orice mijloace de învățare, trebuie îndeplinit față de țiganii obligațori la școală cu cea mai mare asprime.

Scolarizarea țiganilor obligați la școală stă astăzi în întreaga țară pe un picior rău. Impedecământul cel dintâi pentru cercetarea regulată a școalei e vieță nomadă a părintilor. Copiii aceluia, care azi își face cortul îoi, măne colo, nu pot merge la școală.

O mare stare nefavorabilă este mai departe din punct de vedere al scolarizării țiganilor obligați la școală și aceea, că copiii cea mai mare parte din ei suferă lipsă, sunt neîmbrăcați, spurcați, plini de gângâni și flămândi. Pentru aceea ei nici nu pot merge la școală. Modul lor natural de alimentație, prejudecții adus față de ei, îi eschide din școală.

Acestei stări anormale după crearea respectivelor legi ar trebui să îi ajute mai întâi pe calea societății. A asigura putința de instrucție a copiilor obligați la școală și țiganilor colonizați statornic, este o chestiune a societății de rangul întâi. Învățătorii trebuie să cunoască ideile acestei și să se năriză, că să le poată și realiza. Învățătorul să grijească și de copiii țiganilor cu cel mai mare devotament, cu ceea mai mare delicateță. El să cugete, că copilul țiganului vine pe lume cu instinctul unui defect moral, că inclină spre morb moral; trebuie să dară griji cu iubire și atenție după. Nedreptatea din societate, a cărei fruct amar e chiar însălbătăcirea morală, în prima linie trebuie să coreagă instituția fundamentală a societății: școală.

ULTIME STIRI.

Budapesta. 17 Oct. Chestia băncii și a cvotei a produs în ședința de eri seara a clubului koșuthist scene agitate. Numeroși deputați au declarat că nu vor vota pactul, căci s-ar compromite în față alegătorilor lor. Croații sunt de asemenea nemulțumiți cu pactul, declarând că urcarea cvotei constituie o pierdere pentru Ungaria. Ei vor combate pactul.

Viena, 17 Oct. După deschiderea ședinței parlamentului președintele a dat citire unei scrisori pe care i-a adresat-o directorul cabinetului împăratului și în care spune, că *starea sănătății împăratului, care suferă de un catar provenit din influență, este întratât de satisfacție incă împăratul, cu toată febra pe care o are ca rezultat al naturei boalei, poate să-și păstreze obiceiurile zilnice, numai că trebuie să evite de a vorbi mult, pentru a nu spori tusea.* De altfel accesele de febră sunt deja mult mai puțin lungi și mai slabe decât la început, simptomele catarale mai puțin vii, apetitul și somnul puțin mai bune. Va trebui totuși un oarecare timp până ce toate simptomele boalei să dispară. Președintele termină exprimând cele mai călduroase dorințe ale deputaților, pentru grăbnița și desăvârșita vindecare a împăratului. (Aplauze frenetice prelungite).

In urmă ministrul președinte susține Camerei *proiectele pactului* precedate de o expunere de motive. Într-un lung discurs dă detaliiile cele mai importante ale compromisului înșisănd asupra necesității ca Parlamentul să expedieze această lucrare, situația economică fiind altfel neșigură și să inaugureze o perioadă de muncă pacinică și de prosperitate economică. Pactul zice dânsul, nu împlineste toate dorințele noastre; dar nimănii nu va putea proba că vreunul din interesele austriace sunt neglijate; *jertfele și pentru Austria ca și pentru Ungaria sunt egale ca și avantajele ce rezultă din compromis.* Guvernul așteaptă cu cea mai mare incredere cercetarea operei obținute în urma celor mai mari dificultăți. Nu numai din punctul de vedere economic compromisul este o necesi-

tate de primul rang, dar acordul economic între cele două state formează chiar un izvor de putere politică pentru monarhie. Ca state unite noi suntem garanți ai păcii europene și luăm parte ca factori de aceeași valoare la deciderea soartei Europei. Ministrul președinte încheie invitând parlamentul să rezolve mai repede compromisul și satisfacționea va fi generală. (Aplauze).

București, 17 Oct. Duminică sau Luni se va ține la Sinaia un consiliu de miniștri sub președinția regelui, în care miniștrii vor expune suveranului proiectele agrare ce urmează să le dea în discuția comisiunii parlamentare.

New-York, 17 Octombrie. În fabricile de pulbere dela Fontant, statul Indiana, a avut loc eri o groazănică explozie, care a distrus toate clădirile de prin imprejurimi pe o înălțime de o jumătate de milă. Din cauza căldurei produse de explozie mii de butoae de pulbere au luat foc. *140 persoane cari se aflau în apropierea locului catastrofei au fost ucise pe loc, 600 persoane sunt mai greu sau mai ușor rănite, 2100 lucrători au rămas fără adăpost.* Clădirea unei școli, care se află la o distanță de o jumătate de oră de locul exploziei, s'a prăbușit cu o detunătură infiorătoare. În momentul fatal se aflau în școală 200 elevi. Mulți din ei au fost grav răniți. O altă clădire de școală la o distanță de 2 mile de locul catastrofei s'a prăbușit *omorând pe profesor și 20 copii.* Gara din Fontant a fost distrusă cu desăvârsire. Fereștele unui tren, care trecea în acel moment, au fost sfârșamate. Multă pasageri au fost răniți.

Mulțamită faptului că populația cuprinse de panică a părăsit locuințele, explozia a două care a avut loc după o oră și jum. n'a mai făcut atât de multe victime.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octombrie st. v. 1907

se deschide nou abonament pe quartalul ultim al anului, la care învățăm pe toți amici și sprințitorii făiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corone, pe șese luni 12 corone, pe trei luni 6 corone, pe o lună 2 corone.

Abonamente numai la numărul poporului de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corone, pe șese luni 2 corone

ADMINISTRATIUNE.

Comitetul central amintește în parte a VII a raportului său pe scurt și ceva despre avere reuniunei, spunând anume, că din raportul cassarului general al reuniunii cenzurat de o comisiune este inclus din sănul comitetului central și aprobat în sedință să ținută în 22 Oct. 1906 apare, că reuniunea în 31 August 1906 dispunea de o avere de Cor. 10,690-31.

1. Depunerile la singurătate bănci 3,537-54
2. Pretensiuni la „Foaia Școlastică“ 7,152-77

La olaltă: 10,690-31

Adunarea generală desbătând raportul cassarului la Nr. 16 al procesului verbal să spune, că Michail Găzgad cantor-invățător în comuna Poiana-Arieșului în

numele comisiunii esmise din sănul adunării generale pentru cenzurarea raportului cassarului și suprarevizuirea rațiunilor de pe anul 1905—6, precum și a budgetului de pe anul 1906—7 a raportat, că acele sunt în ordine deplină și prin urmare propune, ca:

a) raportul să se ia spre știință, să se aprobe rațiunile și cassarului să se dea absolut;

b) să autorizeze biroul central, ca să arate ofiților protopopești, ca inspectorate școlastice confesionale, pe toti restanțierii cu taxa de membru, cu recercarea, ca taxele restante să le subtragă din salare, ceea-ce nefăcând în restimp de 2 luni, să se adreseze cu un raport în cauza aceasta Prea Veneratului consistor archiepiscopesc;

c) pentru încasarea taxelor și control are să se facă pentru despărțire blocuri;

d) secretarului general Petru Ungurean pentru multele sale agende să i-se voteze o remunerare de 200 coroane anuale.

Adunarea generală:

a) ia spre cunoștință raportul cassarului, aproabă rațiunile anului espirat 1905—6 și budgetul anului viitor 1906—7 și cassarul și dă absolut;

b) autorizează și îndrumă biroul central, ca pentru încasarea taxelor restante să se adreseze ofiților protopopești eventual Prea Veneratului consistor archiepiscopesc;

c) lasă biroului central, ca să facă blocurile necesare și să le trimite despărțimentelor;

d) secretarului Petru Ungurean votează o remunerare anuală de 200 coroane.

Din deciziunile aceste ale adunării generale poate publicul cetitor vedea, cu câtă grijă să poartă aceea în interesul augmentării fondului general al reuniunii, scoaterea taxelor atât restante, că și a taxelor curente; iar prin introducerea blocurilor pe la despărțire să nizeze controla manipularea exactă a cuitelor despre taxele solvite, ca să nu mai poată nimenea nebuzat să obiectioneze, că a plătit deja odată taxa, fără de a putea arăta cuita despre solvirea ei. Dacă s'a executat deciziunile aceste din partea biroului central conștiințios, atunci în scurt timp ne vom putea lăuda înaintea publicului celui mare și a posterității, cum că fondul nostru original s'a lăudat, ba s'a întreit și învățătorimea archidiocesană va ajunge după atâtă trăgană și inertie dorul său de mult nutrit, ca să intemeieze un fond, din a cărui interese orfanii invățătorilor să fie ajutorați cu stipendii spre a putea frecuenta instituțile noastre de învățământ, sau să îmbrătozeze cariera meseriilor, ori comercială, dând prin astă exemplu de imitat poporului nostru, arătându-le, că și ei să urmeze astfel cu creșterea copiilor lor, spre înaintarea oamenului nostru întreg.

Mureșanul.

Bibliografie.

A apărut în Nr. 292 al «Bibliotecii pentru toti». Odăță, amintiri, schițe și nuvele de: Em. Gărleanu, al cărui talent se dezvoltă cu o minunată limpezie și cu mult avânt. D. Em. Gărleanu, e socotit astăzi ca unul ce ocupă un loc pe deplin meritat printre cei mai buni, dintre bunii scriitori români. Credem că de acest lucru se convinge oricine și citește armonioasele rânduri. Prețul 30 bani, de vânzare la librăria A. Mureșanu, Brașov, plus 5 bani porto.

A apărut Nr. 19 (1 Octombrie 1907) din Convorbiri, revistă literară, bi-mensuală. Director: Mihail Dragomirescu, comitetul de redacție: Cincinat Pavelescu, prim-redactor, D. Nanu, Em. Gărleanu, Eug. Lovinescu. Cu următorul sumar: G. Orleanu—Exotice: I Ultima scrisoare, II Torador, III Legendă bretonă (Pălăjenul). I. Dragoslav—Vacanță (amintiri din copilărie). Un mare anonim—Mic și mare (fabule). Cincinat Pavelescu—Amurg de toamnă (poezie). Ion Minulescu—Odeletă (poezie). Eugen Lovineanu—Ion Brătescu-Voinești (critică). Andrei Popovici Băneanu—Noapte (poezie). Lazar Iliescu—Unei prietene (poezie). B. Nemțeanu—În parc (poezie). Gabriel Donna—Transformări energetice (schită psihologică). Victor Eminescu—Vis (poezie). Eug. Duliu—Poezii postume: I. Iarna și codrul (poezie). II. Calea Vieții (poezii). Alessio—Balada Noptii (poezie). A. Boata—Din «Eclesiastul». Supliment politic: Un patriot român—Cauzele răscoalelor țărănești. Mihail Dragomirescu—Revista critică.

Voci din public*

Declarație.

Subscrișii poporeni gr. cat., din filia Cuciulata, vicariatul Făgărașului, prin această după cea mai bună stință și cunoștință a noastră declarăm cum că noi suntem pe deplin mulțumiți și trăim în bună armonie cu parochul și administratorul nostru Iosif Pop din Comana inferioară, carele în decurs de 32 ani ne-a servit cu credință și totdeauna să interesează și se interesează de biserică noastră și de mantuirea sufletelor noastre, împlinindu-și datorințele sale preoțești totdeauna față de biserică și de noi poporeni drept credință și încreștere păstorirei sale și așa noi nu pretindem și nici nu dorim strămutarea domniei sale din parochia noastră având incredere deplină în persoana sa și dându-i onoarea cuvenită și reverență ca unuia păstor sufletește vrednic, pe care-l cunoaștem și carele ne cunoaște ca păstorul cel bun turma sa.

După-ce ni-s'a cedit și espluat din cuvânt în cuvânt aceasta declarație și după-ce o-am înțeles în tot cuprinsul ei, o întărim cu subscrizerile noastre în fața martorilor demni de credință.

(Această declarație, ce ni-s'a trimis în copie autenticată de oficiul notarial din Comana inferioară, este îscăldată de 86 parochieni din Comana inferioară și 16 parochieni din filia Cuciulata. — N. R.)

Inecarea vitelor cu corperi străine.

Este știut, că mâncarea, atât la om cât și la vite, pentru ca să ajungă din gură în stomac, trebuie să treacă printr'un canal numit esofag, care se prelungeste dela înghițitoare, până la intrarea stomacului. Acest canal are lungimea variabilă după mărimea vitei și este așezat de partea stângă și pe toată marginea de jos a gâtului. Mâncarea trebuie să mai întâi să fie strivită de măsele, imiuată cu balele din gură și fiind preparată, astfel alunecă leșne prin acest canal.

Se întâmplă însă căteodată și mai ales la vitele rumegătoare, care sunt foarte lacome, că înghit cu totul fără să mai macine alimentele, așa că pot înghiți ștuleți întregi de porumb, mere, sfecle, cartofi, oase etc. Toate acestea dacă sunt mai mari decât lărgimea canalului, se opresc în el și nu mai poate trece în stomac.

Vita nu mai mănâncă, balele nu mai pot fi înghițite și curg afară; vita stă tristă, se căsnește să verse. De ne vom uita de partea stângă a gâtului, vom vedea o umflătură care are forma știulețului de porumb, sau forma rotundă, dacă e vre-o sfecă.

Dacă apăsăm cu mâna pe umflătură simțim corpul înțepenit și vita are dureri, astfel că ne putem da bine seama de local unde s'a înțepenit știuletele.

Ca să scăpăm vita dela o moarte sigură, procedăm astfel. Mai întâi de toate trebuie să dăm vitei să bea și jumătate sau un kilogram de untdelemn pe care îl turnăm cu sticla în gură, iar nu pe nări.

Untdelemnul are proprietatea, că înmoae corpul care s'a oprit în canalul de înghițire, așa că poate să alunecă mai bine pe acest canal. După ce am dat tot untdelemnul, legăm vita în aşa fel încât capul să fie plecat în jos, botul la distanță cam de 40 cm. de pământ. Animalul fixat astfel, ne așezăm de partea stângă a gâtului, mâna dreaptă o trecem peste gât pe care îl înconjurăm cu amândouă brațele. După aceasta împreună mânila la marginea de jos a gâtului în dreptul umflăturiei, unde simțim corpul înțepenit pe care îl impingem cu degetul cel gros al mânei stângi, dela piept înspre gură, întocmai ca și cum am trage pe cineva de ră-

ceală. Impingând astfel corpul oprit în canal îl ducem înspre gură tot pe drumul care a venit, dar suntem aici ajutați și de untdelemn care l'a muiat și care a uns canalul devenit mai lunecos. Se înțelege că pentru această operație se cere răbdare și o muncă cam obositore, căci trebuie să lucrăm o oră și mai bine chiar. Dacă corpul a ajuns în înghițitoare, atunci trebuie să apăsăm puțin pe el în jos și pe urmă să-l impingem înainte ca să-l scoatem.

De multe ori se cere ca să deschidem gura vitei și prin ajutorul mânei, sau prin ajutorul unei pense (clește) să apucăm corpul străin și să îl tragem ușor afară.

Sunt cazuri grave, când corpul înghițit e prea mare, cum ar fi sfeclele prea mari, care sunt înghițite de către rumegătoare și care se opresc în acest canal, și cu toată munca noastră, prin procedeul arătat mai sus, nu-l putem scoate afară; atunci se cere intervenție neînțâziată a doctorului veterinar, care singur e în măsură să opereze via spre a extrage corpul înțepenit în canalul esofagienn.

(„Veterinarul“) Th. Ionescu.

Intrebuițările laptelui.

(Fine.)

Laptele cu miros greu. Aceste lapte provine dela animalele prost ingrijite, care stau în grăduri necurățite, pline de băligare și urină fermentată și într'o atmosferă înăbușitoare.

Laptele de bivaliță ia mirosul de lac sau de băligar, dacă vară sunt lăsate să se tolănească prin lacuri, sau iarna să stea culcate în băligar.

Laptele de capră prinde acel miros greu numai când animalele stau calcate pe băligarul lor și închise în staule, iar când ieș la câmp, laptele are prea puțin miros, aproape nu se observă.

In general, trebuie știut că laptele este un produs care absoarbe cu cea mai mare înlesnire duhorile infecte; de aceea atât vitele de lapte, cât și laptele după mulsoarea sa, trebuie să păzeze de emanațiile putride ale grăduriilor, retinadelor, mlaștinilor etc.

Laptele mai miroase urât și atunci când se administrează vitelor substanțe medicamentoase, ca: terbentinc, iod, iodure, clorură etc.

Laptele spos. Se observă de multe ori, că unele vaci dau un lapte spos, sărac în unt, de o colorație albăstruie, arătând la lactodensimetru 25—29 grade. Acest lapte este stricat, din eauă, că animalele sunt atinse de boale de stomac, de tuberculoză, sau sunt nutrit rău, cu alimente de proastă calitate și mucigăite. În timpul marilor călduri vacile dau de asemenea un lapte spos și cu miasă neobișnuit.

Consumatorul sau proprietarii de vaci când observă un lapte spos, să consulte în totdeauna medicul veterinar.

Laptele cu sânge. Când vitele de lapte sunt atinse de boli ale săngelui, ale rinichilor, de febră vitulară, de boli ale șugerului, laptele este căteodată amestecat cu sânge. Acest lapte trebuie înălțurat până la vindecarea animalului, fiind periculos sănătăței consumatorului.

Se mai întâmplă să iasă lapte roșu, atunci când vitele mănâncă garanță, și plantă eare conține o materie roșie, ce pătrunde în lapte după digestiune.

La țară este credință, că vacile au fost mușcate de nevăstuică, sau

că a trecut vre-o rândunică pe sub șugerul lor și de aceea iese laptele roșu.

Vitele care sunt în călduri dau un lapte stricat, cu un miros special, se închiagă repede prin fierbere și dă naștere la diaree, enterite și colici foarte grave, fiind consumat de copii.

Vacile în gestație. cătră ultimele 3—4 luni, dau un lapte sărac în tosfor, în zahăr și unt, materii necesare creșterii fetusului; deci laptele vitelor în gestație înaintată este un lapte fără valoare și trebuie înălțurat.

Vacile atinse de boale de ficat, cu retentia bilei, trănsmit laptelui o coloare verde ca a fierii.

Laptele poate fi recoltat în condiții absolut normale, nealterat și sănătos, cu toate acestea, după mulsoare își poate schimba caracterile în mod cu totul deosebit, cu alte cuvinte se poate, în urma infectării cu diferiți microbi răspândiți prin coșarele vitelor.

Micrococcus prodigiosus, bacillus lactis erythrogenes, sarcina rosea, venind în contact laptele și găsind un bun mediu de creștere, se înmulțește repede, dând laptelui o coloare caracteristică.

Bacillus Synnatus dă laptelui o coloare galbenă aurie.

Smântâna care se vinde în piață și iauțurile, se observă de multe ori cam roșcată sau gălbinoioasă, cu un gust iute și un miros de mușegei. Aceste lăpturi produc dureri de stomac și colici intestinale foarte grave, în special la copii.

Albăstruirea laptelui după mulgere, se datorează vibrionului ciano-gen sau bacillus cyanogenus, care secretă otrăvuri periculoase organismului. Acest microrganism este răspândit prin staule și lăptării, pe pielea și părul vitelor, pe păe, fân etc.

Se mai observă laptele bălos, acid, amar, laptele care se putrefiază repede, laptele care nu dă unt (nu se poate bate) etc. datorind acestei caractere tot microbilor, răspândiți în mediul înconjurător.

Lăptării de meserie, sau proprietarii vitelor de lapte și consumatorii, când vor observa un lapte că capătă una din transformările mai sus descrise, e bine a consulta medicul veterinar.

MULTE ȘI DE TOATE

Pasările-Medici. Francezul Fabia, în „Rivista Crescătorie“, arată că unele pasări știu, când sunt rănite, să-și lege rana și chiar să-și facă un tratament chirurgical. D-za citează cazul unei becaține, care cu ciocul și din fulgi săi, să făcă un pan-sament foarte bun la unul din picioare frânt de un alie. Cu ciocul și înfășurat cu fâșii de fulgi, pe care-i muia în celi dela pom, toată partea piciorului fracturat. Apoi a făcut o sfioră, cu care să legea piciorul, în aşa fel, ca să nu se mai miște de loc.

Greutatea unui elefant. La grădina zoologică din Gondi fiind ucis un elefant să obținut: 1975 kgr. carne, care a fost întrebuințată la fabricarea cărănatilor de Lion; capul singur a căntărit 151 kgr., oasele 550 kgr., inima 25 kgr., plămâni 54 kgr., limba 15 kgr., mătele 300 kgr., pielea 500 kgr. Total 3570 kgr.

POSTA REDACTIUNE!

Th. P. — Grivița. Până acum nu s'a putut publica, fiind ocupat spațiul foiletonului. Va apărea în numărul viitor. Salutări:

I. P. în C. Costul publicației face 3 cor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșanu.
Redactor respons.: Victor Branice.

Domnii abonați, cari pe ziua de 1 Octombrie v. nu și-au reînnoit încă abonamentul, să binevoișcă a-l reînnoi neamănat, ca să nu li se interupă spedarea ziarului.

Administrarea
„Gazetei Transilvaniei“.

Nu există mijloc vindecător contraderurii de cap și de dinți ca crucea după electro-magnetică Nr. 86.967 R. B., inventia d-lui Albert Müller (Budapest V/28 Vadász-utcă 34). Aceasta o dovedește și epistola următoare: «Stimate d-le Müller! Fi bun și trimite și pe seama mea o astfel de cruce, de care cu o lună înainte am comandat pentru soția mea. Aceasta a avut un așa minunat efect, că durerea de dinți și de cap, de care suferă mai mult de un an, acum i-a trecut de tot. Zilnic vin la mine curioși să se convingă despre efectul minunat al crucii. Te rog deci de nou să te trimite și pe seama mea o cruce, deoarece sufer de acele și dureri, de cări a suferit soția mea. Sperez că și pe mine mă va vindeca. Cu distinsă stimă. Holzschuh Sándor (Bars Cukin).»

Copii

când le ese dinți au dureri. Emulsionea Scott le aduce ușurare, căci le face posibil de mâncare, le dă putere și sănătate și dintii le cresc albi și tari.

Emulsionea Scott are gust așa de bun și dulce, să-eat copii o iau bucurios și cu placere, regulează mănușa, linștește nervii și le face atât copiilor, săt și părintilor nopti linștite. (10)

Veritabilă numai cu marca pescarului: Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 b. Se achiziționează la procedurile lui Scott păță în toate farmaciile.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevarat să în vremea de azi e bătătoare la ochi multimea acestor oameni, a căror sânge și sucuri trapești sunt atrofiate și cări urmă ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au struncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună spălat. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimii deslușiri binevoitoare, sincere și amanținte în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cineva căruia oamenii să încredințeze fară temă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în desjuns însă a destăinut aceste necazuri și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care să dea sănătatea vieții sfaturi bune sexuale și să fie a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va menține existența boalelor secrete.

De o chemare atât de marează și pentru acest scop e institutul renomat în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapest, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe largă discreția cae mai strictă, primește ori-oare (atât bărbați și femeile) deslușiri asupra viaței sexuale, unde săngele și sucurile trapești ale bolnavului se curăță, nervii își întăresc, tot organismul își eliberează de materiile de boli, chinurile sufletești își linștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor dñești dr. PALOCZ vindecă de la de 10 de ani de dile repede și radical cu metodele său proprii de vindecare, chiar și cazuile cele mai neglese, ranele sișlitice, boala de piele și articulații, boala de spaimă, slăbiciunea bărbătescă (impotenza), vătămăturile, boala de sânge, de piele și boala organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și cizire separată. În aceeași privință cură, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, nu ar putea veni în persoană, atunci eu placere îi se va răspunde amănuntit foarte discret prin scrierile (in epistolă e de ajuns a se înălța numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curăi, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fiz-čarua. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Duminica până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

* Pentru suprinsul celor publicate sub rubrica aceasta, răspund autorii. — Red.

Librăria editoare H. ZEIDNER Brașov (Brassó).

Fondată la anul 1867.

Cărți pentru școală foarte ieftine

Fondată la anul 1867.

(pentru școalele poporale și medii) — aprobate și prin păreri distinse recomandate — recomandă librăria **H. ZEIDNER, Brassó.**

Exemplare pentru învățători gratis și franco.

Prețurile estrașului din Catalogul, care s'a trimis astăprimăvara (împreună cu Catalogul pentru piese de muzică „Cântarea înaltă sufletul”), s'au redus foarte mult, ce se poate afă în fie-care librărie sau la fie-care comerciant, care ține cărțile de școală.

Cărțile pentru școală să pot căpăta în acele locuri de vânzare cu prețuri foarte aprobabile (potrivite).

Domnule învățător! Prin introducerea cărților de școală din editura lui **H. ZEIDNER, Brassó** păstrați părintilor din comuna D-V, în fie care an multe coroane!Vă rog să folosiți anunțul acesta în locul paginelor 4, 5 până la 9 din „Estraș din Catalogul librăriei **H. ZEIDNER Brașov**, care l'am trimis astăprimăvara în toate părțile. Prețurile indicate acolo nu mai au valoare, dela apariția acestui anunț! Orici și care librar liferează cu prețurile aceste și cu condiții fav orabile.

4 Librăria H. ZEIDNER, Brașov—Brassó.

5 Librăria H. ZEIDNER, Brașov—Brassó.

6 Librăria H. ZEIDNER, Brașov—Brassó.

7 Librăria H. ZEIDNER, Brașov—Brassó.

Editură proprie.**Abcdarul ilustrat** I-a carte a copiilor, de *St. C. Alexandru*, legat C.—24**Abcdar nou ilustrat** pentru școalele primare de ambele sexe, de *D. Dogariu*. Partea I., legată—30 fl., Partea II., legată—C.—36**Carte de cetire ilustrată** pentru școală primară, de *G. Zaharia*. Part. I., leg. 86 fl., II. leg.—40**Carte copiilor ilustrată** de *St. C. Alexandru* pentru cl. 2 primară, leg. C.—70 broș. C.—50**Carte de cetire** pentru ani din urmă ale școalelor poporale și de repetiție, de *D. Dogariu și N. Piltia*, broșat C. 1—leg. 1:30**Abcdar maghiar**, întâia carte pentru deprinderă limbei maghiare în școală pop. de *Fr. Koos și V. Goldiș*. Ed. V., leg.—40**A doua carte** pentru deprinderea limbei maghiare de *Fr. Koos și V. Goldiș*. Ed. II., legată—40 fl.**Manual de limba germană** pentru școală poporale, de *I. Dorca*, legat C.—60**Aritmetică** de *E. F. Lurtz*, pentru școală poporale, traduse de un învățător. Partea I. Numerii 1—100, broșat C.—40

Partea II. Numerii dela 1—1000, edit. 2 br. C.—70

Partea III. Fracțiunile comune și decimale practice, italiene, etc., broș. C.—80, leg. C. 1—

Partea IV. Raporturi, proporții, regule de 3 simplă și compusă etc., broș. C. 1:20 leg. C. 1:60

Aritmetică de *D. Dogariu*, cu numeri întregi, edit. 2, broșat C.—50 fl.**Aritmetică** pentru ani din urmă ai școalei primare, de *I. Dariu*, broșat C.—70 fl.**Geografie Ungariei** de *Dr. Nic. Pop și Vasile Goldiș*. Elemente din Geografia generală pentru școalele pop. Ed. IX. cu harta Ungariei colo-

rată. broș. —50 fl., leg. —60, cu harta neagră broșată—40 fl.

Istoria Ungariei și elemente din istoria generală pentru școalele poporale, de *Dr. Nic. Pop și N. Piltia*. Ediția X., cu ilustraț. broș. 30 fl.**Istoria Ungariei** în legătură cu istoria universala, pt. școală pop. de *S. Moldovan*, broș. C.—30**Elemente din constituția patriei** sau drepturile și datorințele cetățenestă pentru școală pop. de *Vasile Goldiș*. Ediția II., legată C.—30 fl.**Fizica** pentru școalele poporale cu multe ilustrații, de *D. Făgărășanu*, legată C.—60**Elemente de fizică** pentru școalele poporale, de *I. Dariu*. Ediția V., legată C.—60**Chemia anorganică** de *I. Filipescu*. broș. 50 fl.**Economia câmpului și grădinăritul** de *G. Moian*, broșată 30 fl., legată 40 fl.**Elemente de muzică vocală** pentru școalele poporale, de *N. Stoicovici*, broșată 30 fl.**Colecțiune de cântece și cântări bisericesti pe note**, pentru școalele poporale de *N. Stoicovici*. Partea I. broșată 30 fl.**Cărți auxiliare pentru școalele primare.****Conductor** la aplicarea noului **Abcdar**, ilustrat de *D. Dogariu*, broșat C.—24**Dictionar** portativ roman-german-maghiar de *H. Schlandt*, broș. à C.—20

— Ediția intreagă: roman-german-maghiar, german-maghiar-român, maghiar-german-român, broș. C.—60 în pânză legat C.—80

Lira școalei sau colecțiune de cântece pentru tinerimea școlară, de un prieten al copiilor, broșată C.—40**Micul cântăret** în biserică sau răspunsurile dela Sfânta Liturgie de *I. Dariu*, ediția II. broș. 10 fl.

1. Absolvarea unei școale comerciale cu examen de maturitate.
2. Cunoștința perfectă a limbilor română, maghiară eventual și germană.

3. Să dovedească că au praxă destulă pentru conducerea contabilității și pregătirea bilanțului.

După anul de probă noul ales va fi declarat definitiv, cu drept la penziune și tantiemă precum și la ridicarea salariului tot la 3 ani conform normativului; totodată ară depună o cauțiune egală cu salariul.

Ofertele însoțite de certificatele originale sunt a se înainta Direcției cel mai târziu până în 1 Novembrie st. n. a. c.

Postul e de a se ocupa imediat după alegere.

Directiunea.

(805,2—2.)

In 6 zile

la

AMERICA.

Transport de persoane

în

TOATE PĂTURILE DIN LUME.

Cereți clarificări și îndrumări.

E de ajuns carte postală.

Răspundem românește.

FALK et Comp.

Sectia românească.

Hamburg.

Strada Raboisen Nr. 30.

Concurs.

„SËLÄGIANA”, institut de credit și economii în Jibou (Zsibó) publică concurs pentru **ocuparea postului de contabil** — devenit vacant prin abdicare — cu un salar anual de **K 1800** și **K 360** bani de quartier.

Doritorii de a ocupa acest post au să dovedească:

George Dima: Cele mai frumoase compozitii de caracter

bisericesc și luminoase pentru cântare și piani,

coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui mă-

estru al musicii au apărut la **H. ZEIDNER** în Brașov. Catalog gratuit!În aceeași librărie este un sortiment bogat de **cărți literare ro-**mânesti, de utensilii pentru scris și desen, deposit de **hârtie**, și

despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

(2805,27—52.)

Micul rugătoriu în școală și acasă de *I. Dariu*, broșat C.—10**Cantece de irozi** la Nașterea Domnului împreună cu câteva cântări naționale, broșat 12 fl.**Epistolie** a Domnului Isus Christos ce a trimis-o D-zeu din cer, broș. —12 fl. legat —20 fl.**Visul** Născătoarei de D-zeu împreună cu rugăciuni pentru tot creștinul. br. 12 fl., leg. 20 fl.**Sonorul** sau frumos răsunătoarele plâns-o-cânturi la Mormântul Domnului de *G. Ucenescu*. Ediția IV.**Versurile** Nașterii Domnului nostru Isus Christos. Ediția IV., broș. C.—12**Caiete de desen**, pentru școală primară și civile.**Caiet de desen** pentru școalele primare și civile de *A. Lukáts*. Caietul I. cu 50 de modele.

Caietul II. cu 40 de modele. Caietul III. cu 25 de modele, á caietul C.—16

Caiet de desen pt. școală de fete. Ediț. 2. C.—24**Modele** pentru caligrafia română în școalele primare după sistemul profesorului gimn. *A. Lukáts*, și de *I. Dariu* C.—20**Caiet de exerciții** caligrafie cu diagonale Nr. 1. și 2. à 6 fl.**Modele** pentru calig. maghiară și germ. C.—24**Caiete de probă stau la dispoziție!****Manuale pentru școalele medii.**

(gimnaziale, reale și școalele civile de fete).

Carte de cetire, pentru clasa I și II gimn. și reală, seminară, pedagogice și școală super. de fete, de *Ioan Popea* revid. de *Dr. Const. Lacea*.

edit. V, legat în pânză C.—2—

Gramatica limbii române, pentru clasa I și II gimn. etc. de *N. Bogdan*, broș. C. 2—, legat în pânză C. 2—**Sintaxa limbii germane**, întocmită pentru cl. super. ale școală medii de *N. Piltia*, broș. C. 1—**Gramatica latină** pentru cl. I și II gim. prelucrată după sistemul lui *H. Perthes* de *P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu*, broș. C.—50**Carte de cetire latină**, pentru cl. I-a gimn. de *P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu*, cu vocabular broșat C. 1:20; pentru cl. II-a gimn. cu vocabular broșat C. 1:60**Explicații la cărțile de limba latină**, pentru cl. I și II gimn. de *P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu*, broșat C. 1:60**Sintaxa limbii latine**, pentru cl. III și IV gim. de *V. Goldiș*, prof. în pens. broșat C. 1:60**Curs complet de limba franceză** de *A. Vlaicu*. metoda I. *Fetter*. Partea I. și II, bros. C. 1:60

partea III, C. 1:60; partea IV. C. 2—

Grammaire française, de *A. Vlaicu*, bros. C.—60**Geografie**, pentru școalele medii. după *D. Laky* de prof. *D. Făgărășanu și S. Moldovan*. Tom. I. Regatul Ungariei, ed. 2-a ilustr. leg. C. 2—**Geografie**, pentru școalele medii, după *D. Laky* de *D. Făgărășanu și A. Bârseanu*. Tom. II. Europa fără de reg. Mării-Mediterr. bros. C 1— Tom. III. Asia, Africa, Australia și America, legat C. 2—**Curs elementar de botanică și zoologie**, pentru clasele inferioare etc. de *G. Chelariu*, partea II. broșat C. 2—**Istoria universală**, pentru școalele sec. de *V. Goldiș*. Vol. I. Ev. vechi, broș. C 1:50; leg. C 2:10**Aritmetică**, de *F. E. Lurtz*. Partea III. fracțiunile comune și decimale, practica italienei regula de trei simplă și compusă etc. broșat C.—80

legat C. 1— Partea IV. Raporturi, proporții, calculul societății și câteva alegări. Terminal mediul, interesele compuse, calcularea facturilor, discontului, a hârtiilor de stat, a actelor. Purtarea și inducerea contului curent, contabilitatea industrială etc. broșat C. 1:20, legat în pânză C. 1:60

Cărți auxiliare și diverse.**Dictionar german-român**, pentru școală și con-versație de *Th. Alexi*, 5 edit. bros. C. 3:60**— roman-german**, 2 edit. prelucrată și complectată. S'a aplicat în parte ortografiat Academia Română dela 1904, esclusiv cea mai nouă ortografiă germană, bros. C. 4:50

Amândouă părțile legate într'un volum elegant în piele C. 10—

Caractere morale, exemple și sentințe de *Ioan Popea*, profesor, broșat C. 2—

Institut indigen. Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
 din Sibiu

intemeiată la anul 1868
 în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigură în cele mai avantajoase condiții:
 contra pericolului de incendiu și esplosiunee,
 edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viață întreagă etc. etc.

Asigurări poporale fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: Capital asigurat asupra vieții:
94,975.294 cor. **9,239.195 coroane.**

Dela intemeiere institutul a solvit:
 pentru despăg. de incendii 4,295.120·15 e., pt. capitale asig. pe viață 3,760.810·21 c.

Oferte și informații se pot primi dela: Directiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.

»Romana« dans de colonă în 5 figuri. Descrie și explică împreună cu musica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefată“), de Tunarul din Dumbrău, Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Brosura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei căle de note (musica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

»Romana« se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

P. T.

Am onoarea să aducă la cunoștința On. public, că am deschis provizor un

Atelier de blănărie subțire

în Brașov, Târgul Inului Nr. 26, unde se pot cumpăra numeroase confecțiuni proprii de guler de

Dame (boacă), mufuri, șepci de blană, Crimer și Stofă. Tot felul de Baltoane blănite pentru Dame și Copii, Figaro și paletoane, cu un ouăt de articole ce se tîn de blănărie, lucrate modern, în assortiment bogat cu prețuri foarte ieftine.

Prin experiențele mele câștigate atât în capitală, cât și în strainătate pot satisface tuturor cererînțelor spre deplină mulțumire.

Pun căptușeli de blană. — Primesc reparaturi.

Articole de blănărie cumpărate dela mine le curăț fără plată.

Comande din afară le execut punctual. — Serviciu solid. —

Mă rog de sprijin.

Cu toată stima
Weiszfeiler Sándor,
 blănărie subțire.

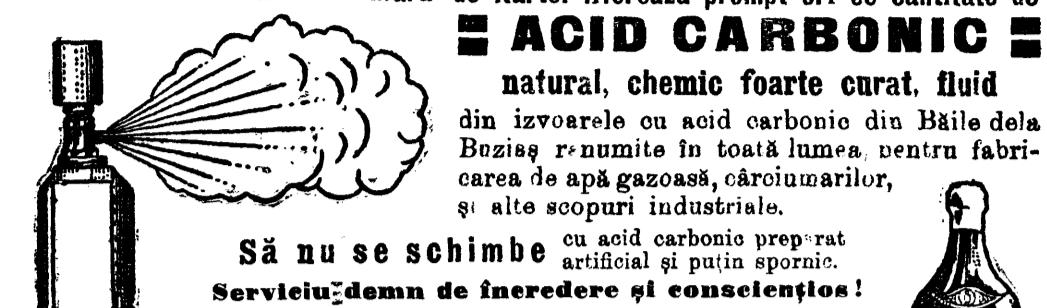
„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepotii.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș modern instalat — afară de Kartel lăferează prompt ori ce cantitate de

■ ACID CARBONIC ■

natural, chimic foarte curat, fluid din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș rănumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, cărciumilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu demn de încredere și consecvență!

Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de 1/2 și 1/4 litri.

Cu succes miraculos la suferințe de înină, rinichi și bălcă.

Apă de masă de rangul întâi!

Informații se dă cu placere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versandt in Buziașfürdö.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIAŞFÜRDÖ. — Tel. 18.

Magazin de încăltăminte

ALFRED IPSEN

Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania (Halta Tramvaiului.)

Mare assortiment și deposit bogat de Ghete pentru stradă, Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine.

Specialitate: Ghete fine cu sic lucrate după măsura și metod ortopedic. — La comande de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi

se fac prompt și ieftin.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine assortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în poziție de a pute executa ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE

IN AUR, ARGINT SI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINTĂ, LITERATURĂ SI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ SI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ SI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.

Couverte, în toată mărimea.

TARIFFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE și DIVERSE

BILETE DE INMORMÂNTARI.

Comandele eventuale se primesc în bioul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etajul, îndărăpt în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugă să le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.